

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ANUL XXIV

24 (1213)

14 iunie 1968

12 pagini

1 leu

În plină vară, pregătiri pentru moda de toamnă (Casa de mode din Leningrad)

DIN SUMAR:

- Prima și ultima secvență
- Autoportret cu pene de cocoș
- Merele care cresc în eprubetă...
- Secretele oaspetelui de foc
- Sînteți sugestionabil?
- Actualitatea sulfamidelor
- Piramide, cranii de zahăr și moda olimpică
- Pagina de umor

V. Karamzin.

Așezare de mineri (Linogravură)

MAIAKOVSKI — DRAGOSTEA ȘI MOARTEA

Preambul la o tragedie (I)

La 15 aprilie 1930, ziarele sovietice publicau următoarea știre :

„Ieri, 14 aprilie, la orele 10 și 15 minute dimineața, poetul Vladimir Maiakovski s-a sinucis în cabinetul său de lucru (Pasajul Lubianski, nr. 3). Din cele comunicate reporterului nostru de tov. Sirțov, care cercetează cazul, datele preliminare ale anchetei dovedesc că sinuciderea se datorește unor cauze personale, care n-au nici o legătură cu activitatea socială și literară a poetului. Sinuciderea s-a produs după o lungă boală de pe urma căreia poetul nu se întremase pe deplin“.

Anunțul, precar prin datele ce le furniza cititorilor, nespuse de trist în

R. Silvestrov : Maiakovski (Ulei)

laconismul și precizia justificării tragediei, cutremurător prin însuși faptul ce-l comunica, a stîrnit, la vremea lui, nu numai durere, ci și uimire. Trecuseră doar patru ani de cînd, cu prilejul sinuciderii lui Serghei Esenin, Maiakovski publicase un poem plin de căldură și de compasiune pentru destinul tragic al marelui dispărut, care se încheia, însă, cu următoarele versuri, devenite celebre : „Nu e greu să mori în viața asta./ Viața s-o crezi/ e mult mai greu/“.

Poetul își exprimase astfel, o dată mai mult, un crez căruia îi fusese totdeauna fidel și pe care îl clamase, cu glas de tunet, nu numai pe întînsurile Rusiei, ci pe toate meridianele globului.

De atunci se caută explicații pentru gestul poetului, ce pare atât de nepotrivit cu statura lui civică și cu dimensiunile lirice ale lui. Folosind versu-

rile lui Maiakovski din poezia susamintită putem spune împreună cu el : „Să dezvăluie/ al sinuciderii/ mister,/ lațul sau briceagul n-ar putea să știe“, dar precizările pe care le-au făcut recent cîțiva cercetători sovietici² proiectează o lumină nouă asupra tragediei, chiar dacă misterul unui asemenea act rămîne și în cazul de față indescifrabil, suprapunîndu-se misterului ce-l degajă, ca orice creație autentică, opera poetului.

Preambulul la această tragedie, sau, poate mai exact, unul din paragrafele lui, fusese înscris de Maiakovski în versurile lui, chiar de la începuturile activității sale poetice. Faptul a trecut, o vreme, neobservat pentru că versurile de dragoste ale poetului erau, de obicei, cuprinse în mari poeme, dominate de colosale uragane protestatere, cu intenții artistice ce frapau imaginația lectorilor, de specialitate sau nu, prin calitățile lor estetice neobișnuite. Dar oriunde apăreau aceste versuri, ele se distingeau prin tonul lor tragic, de elegie maiakovskiană, adică atotcuprinzătoare și de sinceritate absolută.

Iată, de pildă, efuziunile pasionale din celebrul poem „Norul cu pantaloni“ (1914—1915) : „Tu. Ai intrat. Cum s-ar face de zi. / Frapantă ca un „poftim, în sfîrșit“ / Mănuși de-antilopă frămîntîndu-ți / „Tu știi... / mi-ai spus, / mă mărit !“

— „Mărită-te, zic, / nu-i nimic... / Nu mîrri ca ursul. / Nu par întristat / Sint calm, cum e pulsul / la un răposat“.

Și ecoul acestei întîlniri, cîteva strofe mai departe :

„Alo, / mama ? / Fiul dumitale e suav de bolnav ! / I-a luat inima foc. / Mamă nu-s glume. / Spune surorilor, / Liudei și Oliei, / că-i grav, / că nu-i grav, / dar el nu mai are ce face pe lume.“

La lume se-ntoarce eu spatele / / cuvintele lui / sint scuipate din gură / și azvîrlite ca prostituatele / dintr-un bordel în flăcări și zgură“.

Insatisfacția de proporții universale, ce constituie una din laturile poeziei maiakovskiene, a acoperit, deopotrivă, versurile lui pasionale și pasiunile vieții lui. De aceea, e cu totul firească înclinația unora dintre biografii săi de a cita, imediat după celebra poezie : „Scrisoarea lui Maiakovski dinainte de moarte“ (cu binecunoscutul vers „Nu învinuți pe nimeni că mor“) următoarea strofă, datată 1928—1930, „Cum se zice „incidentul e consumat“. / Barca dragostei / de stîncile cotidiene-i sfărîmată. / Noi doi sintem chit. Am lichidat / reciproc dureri, năpaste, jigniri“.

Versurile sint dintr-un poem fără titlu, dar se pare că ele o au în vedere pe Tatiana Iakovleva. Aceasta este părerea poetului Vasili Kamenski, din

2) La baza acestor gloze stau articolele : „Dragostea poetului“ de V. Voronțov și A. Koloskov, revista „Ogoniok“ nr. 16, aprilie 1968 ; „Tragedia poetului“ de A. Koloskov, revista „Ogoniok“ nr. 23, iunie 1968.

cercul futuriștilor moscoviți, bun prieten cu Maiakovski, pînă la sfîrșitul vieții lui.

Intr-o scrisoare adresată, la 13 mai 1930, lui Liubov Nikolaevna, mama Tatianei Iakovleva, Vasili Kamenski scria :

„Iertați-mă, Liubov Nikolaevna, dar nu pot să vă scriu acum despre cauzele sinuciderii prietenului meu din tinerețe Vladimir Maiakovski, deoarece nici astăzi nu mă pot gîndi liniștit la acest lucru. Un lucru e clar — Tania e, fără îndoială, unul din factorii care s-au adăugat la suma generală a motivelor ce au dat naștere tragediei. Asta o știam de la Volodea : el n-a vrut să creadă, multă vreme, că ea se căsătorește. Polonskaia n-a avut un rol deosebit. Iarna trecută (ne întilneam des) Volodea a fost însingurat ca niciodată și nu-și găsea nicăieri locul. Era foarte nervos, se zvîrcolea fără rost, bea. Și-a trosit forțele, arzînd în focul muncii și al vieții.

Iată tot ce vă pot spune deocamdată.

Vă salută, V. Kamenski“

Emoționanta poveste de dragoste a lui Maiakovski pentru Tatiana Iakovleva o vom istorisi în continuare, dar nu mai înainte de a face lumină asupra raporturilor dintre poet și surorile Brik, raporturi ce au fost denaturate de-a lungul timpului.

(Va urma)

MICA ISTORIE LITERARĂ

Ticurile creației

— La Fontaine scria numai cînd ploua. În capul gol, se plimba pe ploaie ceasuri întregi, declamîndu-și versurile cu glas tare, vorbind cu el însuși și gesticulînd.

★

— Denis Diderot scria ca un posedat : alerga dintr-o cameră într-alta, gesticula și striga de răsuna toată casa. Dacă ferestrele erau deschise, trecătorii alergau speriați să vadă despre ce este vorba. Un rol foarte important în asemenea momente îl juca peruca scriitorului. Diderot și-o smulgea din cap, o călca în picioare, o îmbrăca din nou ș.a.m.d.

★

— Naturalistul Buffon nu se așeza la masa de scris decît în ținută de gală : cu peruca bine pudrată, cu sabie și manșete de dantelă. De fapt „la masa de scris“ era pentru el o formulă, intrucît obișnuia să scrie la mai multe mese de scris, cite una în fiecare cameră. Trecea dintr-o cameră în alta, se oprea la fiecare masă și scria cîteva rînduri.

★

— Pe masa de scris a lui Ibsen se afla un suport cu figurine comice : urși de lemn, drăcușori, două trei pisicuțe, din care una cînta la vioară și cîteva iepurași. Scriitorul nu așternea nici un rînd pe hîrtie dacă nu avea în fața lui suportul amintit.

★

— Compozitorul italian Sarti compunea numai noaptea și numai într-o cameră goală, fără mobilă, la lumina slabă a unei gazornite, ce atîrna de tavan.

★

— În schimb Cimarosa, alt compozitor italian, compunea cu plăcere acompaniat de zgomote. Își invita prietenii, se întîrînea cu ei și, între două convorbiri, arunca note pe portativ. Așa a fost scrisă muzica pentru operele „Horațiu“ și „Căsătoria secretă“.

VITRINA

Poezia bucuriilor simple

Romanul „Strada iubirii“ *) al scriitoarei F. Vigdorova constituie, într-un fel, o demonstrație a puterii cu care temperamentul artistic propriu se impune într-o anumită scriere chiar atunci cînd autorul își propune în mod

*) Editura pentru literatură universală, București 1968.

deliberat să meargă pe drumul arătat de un înaintaș. Citatul : „Am trăit destul și mi se pare că am găsit ceea ce trebuie pentru a fi fericit“, extras din „Fericire familială“ al lui Lev Tolstoi, notat ca motto sub titlul cărții, poate fi considerat, desigur, un indiciu limpede asupra precursorului care a fost luat drept mentor la plăsmuirea ei. Dar nu numai din acest motto, ci din întreaga arhitectonică a romanului — arhitectonică bazată pe un fel de desfășurare ciclică a unor destine urmărite în succesiunea a două generații și proiectate pe fundalul dezvoltării istorice — mărturisește fără echivoc intenția de a imprima o vestire o linie tolstoiană. Deși, în afară de a face cu o acțiune unică în care sint prezente aceleași personaje, romanul Vigdorovei se divide în două cărți distincte : „Fericire familială“ și „Strada iubirii“, tocmai pentru a marca mai precis avaturile a două generații succesive de oameni sovietici, cea dintre cele două războaie mondiale și cea de după război. Stilul personal al autoarei, însă, transcende această arhitectonică oarecum de împrumut, ceea ce ne îndeamnă să afirmăm, parafrazînd un vechi proverb, că „rațiunea propune și talentul dispune“. Căci factura artistică proprie Vigdorovei se găsește exact la antipodul aceluia nemărginit ocean — cînd bîntuit de uragane devastatoare, cînd cuprins de o pace celestă — care este epica tolstoiană. Dacă ar fi totuși vorba să-i căutăm cu tot dinadinsul un premergător, atunci cel mai bine i s-ar fi potrivit, desigur, Cehov. Făcînd o atare apropiere, evident nu ne gîndim la sarcasmul acestuia, ci la predilecția lui pentru universurile intime, pentru microcosmurile umane. Miniaturalitatea prin care ni se dezvăluie personalitatea literară a Vigdorovei cerește îndeobște datorită discreției și delicateții ce străbat, asemenea unor imperceptibile unde, țesătura acțiunii sale. Există în subtextul romanului „Strada iubirii“ o anumită poezie a bucuriilor simple, mărunte care, trăite cu intensitate, dau acea stare de plînată, de optimism și robustețe, definitivă pentru psihologia atîtor eroi ai literaturii sovietice contemporane. Andrei, tînăr ofițer aviator, student la Academia Flotei Aviatică Militare se întoarce fericit de la examenul de teoria tirului nu numai pentru că a fost felicitat de cel mai sever dintre profesori, ci mai ales pentru că exigentul examinator i-a spus că posedă o gîndire creatoare. În starea de euforie ce-l stăpînește cumpără pe stradă un buchet de lăcrămioare. Ajuns acasă descoperă că subit s-a îndrăgostit de vecina sa Sașa, elevă ce-și pregătește examenele de absolvire a școlii medii. Peste cartea de fizică din care fata învață cade buchetul de lăcrămioare. Și astfel începe idila care va duce la căsătoria celor doi tineri. Din emoțiile și grijele legate de nașterea fetiței Ania, din primele ei manifestări de viață, tinerii părinți își fac alte surse de nepuizabile bucurii. Arta Vigdorovei consistă în găsirea acelor mijloace, de un meritoriu laconism, destinate a face sensibil cititorului întregul univers de satisfacții al eroilor ei. În cursul unei neîntrerupte a timpului, sugerată de succesiunea celor două generații, universul acesta ne apare ca o condiție a realizării plenitudinii umane. Chiar atunci cînd fericirea este curmată în chip tragic, cum se întîmplă prin căderea eroică a lui Andrei pe frontul războiului civil din Spania, drumul spre înfăptuirea unei asemenea plenitudini nu apare compromis.

Romanul „Strada iubirii“ de Vigdorova demonstrează cu o mare putere de convingere cît de strîns sint legate destinele individuale ale omului sovietic cu cele ale patriei sale, ca și cu cele ale omenirii în general.

V. Moglescu

1) Traducerea tuturor versurilor citate e preluată din versiunea românească a lui Cicerone Theodorescu.

PERIPLU ARMEAN

Salt prin timp

Torentul ce ia naștere din zăpezile de pe povirnișurile Aragațului poate întîlni în aceeași zi în drumu-i spre riul Razdan toate anotimpurile anului — iarna, primăvara, vara și toamna.

Este o formulă poetică, a unui cunoscut poet — Ghevork Emin. Dar ea exprimă o realitate cît se poate de pămîntească, de aspră. Anume aceea că Armenia este o imensă aglomerare stîncoasă — o țară de munți, soare și vulcani stinși.

Cu un suris resemnat, în mai multe rînduri diverși interlocutori ne-au povestit că pe acele meleaguri se spune că atunci cînd Dumnezeu a făurit lumea el a pus deoparte tot pămîntul și de cealaltă toate pietrele. Așa a luat naștere Armenia. Și de atunci, în cuprin-

Erevan. Piața Lenin

sul ei omul a trebuit să-și agonisească hrana cea de toate zilele într-adevăr cu sudoarea frunții sale. Cum o face și astăzi, plantînd fir cu fir între crăpăturile dintre pietre.

Republica are o suprafață de circa 30 000 de kilometri pătrați. O „insulă de piatră”, în care peste nouă zecimi din teritoriu se află la o altitudine de o mie de metri. Celebrul lac Sevan se află la două mii de metri înălțime, iar cel mai înalt pisc trece de patru mii.

Hărăzit de soartă cu acest pămînt, poporul Armeniei a avut parte și de unul din cele mai dramatice destine. Este un

popor care s-a aflat de sute de ori la un pas de nimicirea totală. În muzeul de istorie națională din Erevan se poate vedea o hartă cutremurătoare. Teritoriile pe care s-a dezvoltat și a trăit în cursul veacurilor poporul armean sînt din loc în loc întrerupte de mari aglomerări de puncte roșii. Fiecare punct înseamnă o mie de armeni uciși.

După masacrare a urmat risipirea pe toate coclaurile lumii... Încît dacă a fost o vreme cînd poporul armean număra șapte milioane de suflete, la întemeierea republicii sovietice armene aceasta a putut înmănușea în total doar 780 000 de locuitori.

Acum cinci ani s-a născut al două milioanele cetățean. Ceea ce înseamnă că pînă atunci, în anii puterii sovietice, populația Armeniei sporise de două ori și jumătate.

N-a fost însă numai un spor numeric. O vizită în Armenia sovietică este recon-

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Spre un nou combustibil

Poluarea atmosferei, una din răcilele vieții moderne continuă să-i preocupe pe specialiști care caută să soluționeze problema în cele mai diverse și îndrăznețe moduri. Printre marii responsabili de poluare a aerului se numără combustibilii fosili — cărbunele, petrolul și gazele naturale — al căror consum, îndeosebi de către industrie, este în continuă creștere. Studiată îndeaproape, problema s-a dovedit rezolvabilă. Specialiștii în materie au constatat că toate eforturile actuale se îndreaptă aproape numai spre purificarea fumului emis de coșurile întreprinderilor industriale și clădirilor de locuit. Dar, și-au spus ei, n-ar fi preferabil ca problema să fie abordată în sens invers și în locul fumului să fie purificați combustibilii?

În calitatea lor de produse naturale combustibilii fosili reprezintă amestecuri complexe și, mai ales, capricioase. Prin sintetizarea lor, însă, ar putea fi obținut, de pildă, un produs pur care, în momentul folosirii lui, să nu mai viciere atmosfera. Ba s-a mers și mai departe. O seamă de specialiști consideră că amoniacul, înainte de toate sursă de îngrășăminte, dar și produs de bază pentru numeroși compuși organici și anorganici, poate fi folosit drept combustibil îndeosebi pentru marile centrale termice. Nelăsînd să scape nici un subprodus nociv combustia sa eliberează azot, constituent natural al aerului și apă extrem de pură, ușor de recuperat și de folosit în regiunile industriale unde apa curată lipsește.

Deși pentru producerea amoniacului sînt necesare mari cantități de apă s-a stabilit că, în asamblul lui bilanțul unui astfel de procedeu nu poate fi decît pozitiv. În plus, producînd cu prilejul fabricației un important volum de gaz carbonic, amoniacul mai oferă avantajul captării acestuia sub o formă utilizabilă în sintezele organice sau pentru îmbogățirea atmosferei necesară în sere. S-ar putea deci ca prin folosirea unor surse de materii prime puțin costisitoare kilowatul „sintetic” să devină în scurtă vreme competitiv, atît prin economiile aduse prin desființarea dispozitivelor de luptă împotriva poluării, cît și prin obținerea de subproduse prețioase și ușor utilizabile.

CE SE DISCUTĂ

Sînteți donator?

În speranța că grefele cardiace vor ajunge, peste un număr de ani desigur, o operație curentă, specialiștii încearcă să lămurească condițiile necesare reușitei lor și să le găsească soluții corespunzătoare.

Printre problemele capitale, alături de indicațiile operatorii și complicațiile apărute după intervenție, se situează inimile „de schimb”. În momentul de față, de pildă, mai multe spitale din lume sînt gata să efectueze noi grefe, dar nu au donatori. Aceștia trebuie să fie perfect sănătoși, fără vreo boală transmisibilă sau vreo infecție latentă și cu inima în perfectă stare. Nu poate fi vorba deci decît de indivizi tineri accidentați. Dar de obicei ei sînt aduși în serviciile de urgență în stare atît de gravă încît nu mai pot da nici o informație medicală, iar familia sosește de foarte multe ori prea tîrziu. În plus, țesuturile donatorului trebuie să se potrivească cu ale primitorului (asemenea singelui în cazul transfuziilor), adică să existe așa-zisa *histocompatibilitate*. În caz contrar, anumite globule albe ale operatului fabrică niște anticorpi care atacă „corpul străin” care este inima cea nouă, declanșînd reacția de respingere a grefei. Or, pentru a afla din ce grup tisular face parte donatorul trebuie efectuate analize care necesită un timp oarecare. Admiînd că rezultatele se obțin destul de repede, adică cît inima donatorului funcționează încă de la sine sau este acționată artificial de aparate, sînt foarte puține șanse de *histocompatibilitate* cu primitorul. Statisticile au arătat că fiecare dintre noi și-ar găsi un donator „potrivit” la 500 de oameni. Amintînd și că există prea puține unități spitalicești în care un serviciu de chirurgie cardiovasculară coexistă cu servicii de urgență și neurochirurgie (unde sînt aduși accidentații) și că se mai pune deci și problema

transportului inimii, rezultă limpede că pe primul plan se situează conservarea organului.

În prezent i se poate asigura o supraviețuire de scurtă durată pe două căi: fie menținîndu-i funcția prin perfuzii de sînge sau plasmă; fie aducînd-o în stare de „hibernare” prin răcire foarte accentuată sau chiar prin congelare. Inimile de animal și-au reluat funcțiile normale după 4—3 ore de conservare. În ultimele săptămîni se studiază conservarea prin răcire moderată, la plus 4 grade, dar în hiperbarism, adică la presiune crescută în atmosferă de oxigen pur. Se pare că în Franța se experimentează un aparat în care inimile se pot păstra 12—24 ore. Toate aceste metode reprezintă desigur un mare progres, dar sînt încă departe de adevărata soluție, pe care o va da numai așa-numita „bancă de organe” de unde se va putea procura oricînd piesa necesară. Specialiștii o văd înzestrată cu o mașină electronică care, cunoscînd datele tuturor organelor depozitate, va indica imediat care se potrivește bolnavului în cauză.

Pentru a elimina cel puțin necesitatea analizelor și pentru a satisface imperativul moral care cere consimțămîntul prealabil al donatorului, s-a propus introducerea unei „cărți de donator”, idee primită foarte favorabil în toată lumea. Ar fi vorba de adăugarea, la actul de identitate, a unei foi care să cuprindă: grupul sanguin (indispensabil de altfel și în caz de accident mai puțin grav, dar reclamînd o transfuzie), *histocompatibilitatea* și răspunsul „da” sau „nu” urmat de semnătura titularului după întrebarea: „Sînteți donator voluntar?”. În felul acesta nu s-ar forța mîna nimănui, dar nici nu s-ar renunța la ajutoarele benevole.

NOUȚĂȚI

Noblețea pietrelor false

Directorul Asociației naționale a bijuterierilor din Marea Britanie remarca glumînd că din fiecare zece deșănătoare de podoabe, nouă posedă cel puțin una falsă, iar din fiecare cinci una are o întreagă garnitură falsă.

Intr-adevăr, în fiecare an, în întreaga lume se pun acum în vânzare milioane de pietre sintetice pentru giuvaere. Pînă nu de mult, în U.R.S.S. se da puțină atenție imitațiilor de pietre prețioase. Astăzi însă cercetătorii sovietici sînt tot mai mult preocupați de această problemă. Mai mult, au pus chiar la punct o nouă tehnologie de „fabricare” a pietrelor artificiale pentru giuvaere.

Intr-un laborator de cercetări din Moscova a fost astfel realizat un filtru, alcătuit din trei straturi foarte fine, cu proprietăți neobișnuite. Privind prin el la un bec cu lumină de zi se poate vedea cum pelicula galbenă a filtrului devine mai întîi verde, iar apoi albastră. Acest filtru i-a condus pe cercetători spre noua tehnologie de imitație a pietrelor prețioase. Ea permite să se separe din vastul spectru de lumină o anumită nuanță, să se obțină culoarea dorită și să se regleze în același timp gradul de saturație a ei. Cu alte cuvinte, au făcut ceea ce nu a putut face la vremea lui doctorul Faust.

Lucrătorii laboratorului amintit au pornit de la experiența acumulată în construirea filtrelor de lumină de interferență. Pe această bază au elaborat un dispozitiv cu care reușesc să separe din spectrul solar un anumit sector, cum ar fi cel verde sau cel albastru. Pînă să obțină filtrul care le îngăduie performanțele amintite, cercetătorii au încercat nenumărate materiale în straturi de diverse grosimi. Astăzi ei știu că dacă aplică pe jumătate dintr-o bucată de sticlă transparentă tăiată în fațete în forma unui briliant un strat de aluminiu, peste care mai pun unul de zinc, din nou unul de aluminiu și unul de crom obțin o „piatră prețioasă”. Care este de fapt o sticlă cu filtru. Trecînd prin sticlă, lumina cade pe filtru, este reflectată de acesta și, refractîndu-se pe fațetele cristalului, colorează piatra. Cînd stratul este mai gros, piatra capătă culoarea roșie, iar cînd este mai subțire culoarea albastră. Monocromatismul subliniază în acest caz noblețea pietrei.

Și acum se poate naște întrebarea: cîte nuanțe se pot obține în fabricarea pietrelor cu filtru de interferență? Un răspuns precis nu pot da nici specialiștii, întrucît teoretic se pot obține infinite de multe, iar practic atîtea cîte poate percepe ochiul. Noua tehnologie a îmbogățit gama coloristică a pietrelor pentru giuvaere.

UN COMPLICITIST

ÎȘI SCRIE MEMORIILE

(III)

Primul glonte
al celui de al doilea
război mondial

La 31 august 1939, un grup de SS-iști, în frunte cu Hauptsturmführerul SS Alfred Naujocks, a atacat stația de radio Gleiwitz, de la hotarul cu Polonia, spre a oferi lui Hitler pretextul de a declanșa, chiar a doua zi, agresiunea împotriva Poloniei. Citeva luni mai târziu, după atentatul de la München împotriva lui Hitler, același Naujocks, care se mai „distinsese“ într-o serie de alte operații similare, a primit misiunea de a răpi din Olanda doi agenți ai Intelligence Service-ului — Stevens și Best — cu scopul de a-i prezenta apoi ca autori ai atentatului.

Grupul înarmat al lui Naujocks porni chiar în noaptea de 8 spre 9 noiembrie spre Düsseldorf, ca să fie cit mai aproape de frontieră. După ce ajunse în oraș, Naujocks se întâlni cu Schellenberg, ca să stabilească modul în care avea să se desfășoare operația. Naujocks și oamenii lui urmau să se ascundă în spatele căsuței punctului vamal german. În clipa cind cei doi englezi vor sosi la fața locului, Schellenberg se va apropia de mașină și, după ce se va convinge că sînt ei, își va scoate pălăria. Restul urma să îndeplinească Naujocks.

Capcana fusese deci întinsă. „Schellenberg manifesta o mare nervozitate. Înainte de a intra în cafenea, observase că numeroși cetățeni veniseră să-și plimbe ciinii prin preajmă. Fascistul inveterat își dădea foarte bine seama că erau polițiști travestiți.

Nici Naujocks nu prea se simțea în largul său în ascunzătoarea lui incomodă. De ce întîrziu englezii? Întîlnirea fusese fixată la ora 3 și acum era patru fără zece. Naujocks n-avea de unde să știe că Best și Stevens nu putuseră să plece la întîlnire fără un oarecare locotenent Koper. După cum nu știa nici faptul că acest Koper se numea de fapt Dirk Klop și că lucra la serviciul de informații olandez.

Comandamentul olandez îi dăduse lui Klop misiunea de a acorda sprijin nelimitat ofițerilor din serviciul secret britanic, ținîndu-și totodată la curent șefii cu desfășurarea tratativelor pe care englezii aveau de gînd să le ducă cu ofițerii germani.

Olandezul venise să-i ia pe Best și Stevens cu o oră mai târziu. În cursul nopții precedente, serviciul de informații anunțase că Olanda se putea aștepta dintr-o clipă într-alta la o invazie a trupelor hitleriste.

Pe drum mașina lor fusese ici-colo ținută în loc de coloane militare, iar în apropierea graniței calea le fusese închisă. Li se dăduse drumul numai după ce Klop își prezentase legitimația.

În cele din urmă Buickul lor stopă în fața cafenelei. Best opri motorul. Imediat, pe terasă apărură Schellenberg, alias „maiorul Schaemmel“, care porni grăbit în întîmpinarea lor și-și scoase politicos pălăria.

În aceeași clipă răsunară niște împușcături, iar din spatele căsuței de la vama germană se ivi o mașină. Un SS-ist ieșit ca din pămînt împinse la o parte bariera olandeză.

Iată cum descriu participanții desfășurarea ambuscadei :

BEST : Mașina care se îndrepta în mare viteză spre noi era întesată cu indivizi care răcneau și trăgeau cu pistolul în aer. Înainte ca mașina să se oprească, patru dintre ei au sărit din mers și s-au năpustit asupra noastră.

NAUJOCKS : Am strigat : „Sus mîinile !“, iar căpitanului Best l-a căzut jos monocul. Înainte de a-mi executa ordinul, Best și l-a fixat din nou sub sprînceană.

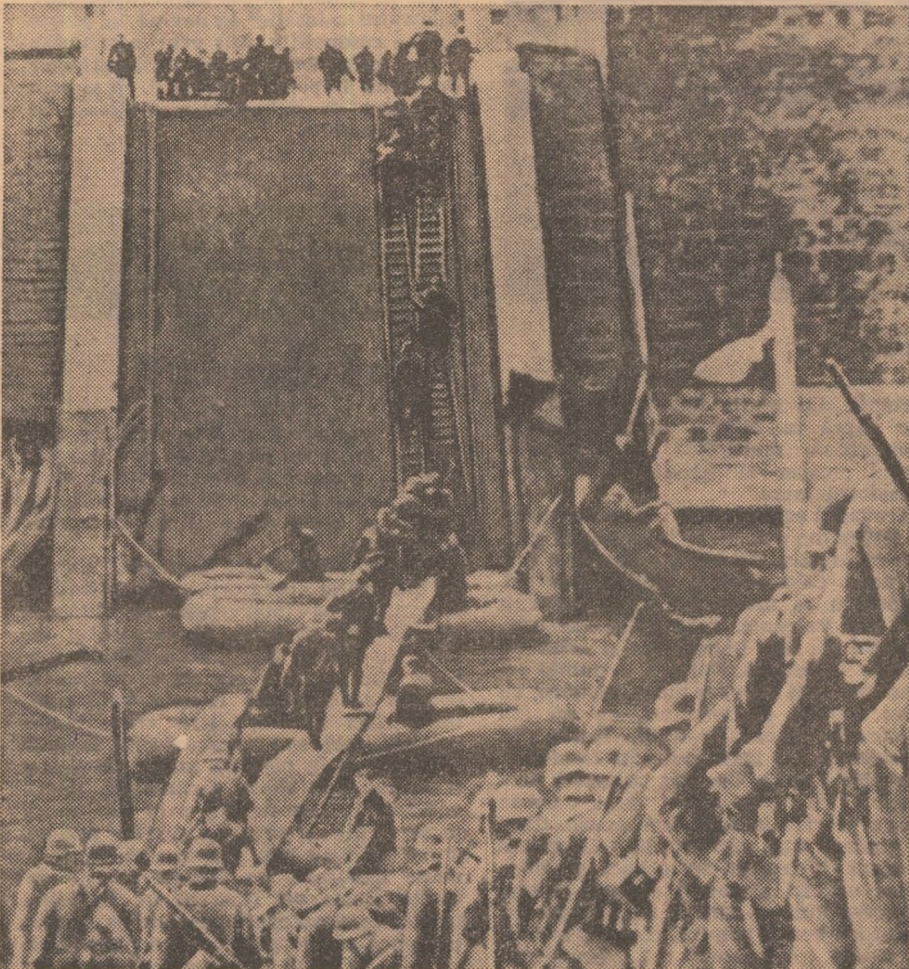
BEST : Stevens, care se afla în spatele meu, mi-a spus : „Am pierdut, Best !“. Doi dintre atacanți au îndreptat pistoalele spre noi, iar ceilalți doi ne-au pus cătușele. Din spate au răsunat iar împușcături. Am întors capul și l-am văzut pe Klop, care fugea în zig-zag pe stradă, trăgînd în cei care ne răpiseră. La rîndul lor, aceștia deschiseră și ei focul. Apoi l-am văzut pe Klop căzînd... Indivizii care ne capturaseră au pornit cu noi spre graniță. Pe drum am observat că doi vîlăgani îl țirau pe Klop ; ofițerul olandez avea o mină inertă, iar fața îi era însingurată. Bariera germană, vopsită în negru

și alb, s-a lăsat imediat în urma noastră. Ne aflam în Germania.

În incinta vamei germane, un diversionist îl informă pe Naujocks că asupra rînitului se găsisse o legitimație, din care reieșea că nu era englez, ci olandez.

O oră mai târziu, mașina diversioniștilor intră pe poarta clădirii Gestapoului din Düsseldorf. Medicul care îl examină pe Klop ceru ca rînitul să fie trimis de urgență la spital ; pierduse foarte mult sînge și putea muri dintr-o clipă într-alta. Hitleriștii însă se arătară neînduplecați ; vestea că printre cei capturați se afla un ofițer olandez îi făcu pe conducătorii lor să jubileze. Li se ivise prilejul de a „demasca“ țara vecină că încălcase neutralitatea, motivînd în felul acesta viitoarea ei invadare. Trebuiau deci să smulgă cu orice preț „mărturisiri“ muribundului.

După ce i se administră o injecție stimulatorie, rînitul deschise ochii și în-

În dimineața zilei de 10 mai 1940, trupele naziste atacă Olanda și, o dată cu ea, Belgia și Luxemburgul. În clișeu : o unitate hitleristă trece un pod improvizat dintr-un oraș olandez

cercă să răspundă la întrebări. Peste o jumătate de oră medicul repetă procedura, declarînd însă că dacă olandezul nu va fi examinat de îndată de un chirurg, va muri.

Și chiar așa se întîmplă. După ce-i scoase bandașul de la cap, chirurgul care fu adus în cele din urmă la căpătîiul muribundului ridică neputincios din umeri.

— Acest om are nevoie de preot, nu de medic — rosti el categoric.

La 23 noiembrie, Hitler declară generalilor săi :

— Individul împușcat la graniță nu este englez, ci olandez. Acest lucru nu l-am dezvăluit pînă acum presei. Gu-

vernul olandez a cerut să i se predea cadavrul¹⁾. E o mare idioțenie din partea lor. La momentul oportun mă voi putea folosi de acest lucru spre a prezenta probe.

Intr-adevăr, nota germană din 10 mai 1940 lua drept pretext pentru invazia nazistă în Belgia și Olanda următoarele :

Olandezii, în înțelegere cu belgienii, au ajuns pînă acolo, încît, încălcînd în modul cel mai grosolan obligațiile unui stat neutru, au ajutat agenților Intelligence Service-ului să pregătească pe teritoriul lor o revoluție în Germania.

Chiar în aceeași zi, aviația hitleristă a început să bombardeze Olanda.

G. Kall

Cîteva precizări

La cîteva zile după explozia din berăria müncheneză, Himmler anunță oficial că se descoperise „adevărul“ cu privire la tentativa de asasinat din Buergerbräukeller împotriva lui Hitler. Care era acest „adevăr“? Atentatul fusese pus la cale din ordinul Intelligence Service-ului ; doi agenți ai serviciului secret englez, Stevens și Best, fuseseră arestați chiar a doua zi după explozie, la frontiera germano-olandeză. Un timplar german, din München,

pe nume Georg Elser, era prezentat ca executant al „operației“.

Trebuie să arătăm totuși că nici pînă acum misterul care învăluie atentatul n-a fost risipit complet. Deși nu era cretin ca Marinus van der Lubbe, incendiatorul Reichstagului, Georg Elser era un om destul de mărginit, însă foarte sincer. Timplarul nu numai că se recunoscuse vinovat de fabricarea și de instalarea bombei în berărie, dar se și lăudă cu acest lucru. Evident, nu-i cunoscuse pe Best și Stevens înainte de atentat, dar îl întîlni în schimb pe primul în lunga perioadă de detenție în lagărul de concentrare de la Sachsenhausen²⁾. Cu acel prilej, Georg Elser povesti englezului o istorie lungă și confuză, lipsită uneori de logică.

Intr-o zi de octombrie — relata timplarul — în lagărul de concentrare de la Dachau, unde fusese internat pe jumătatea verii, fu chemat în biroul comandantului lagărului și prezentat unor străini. Aceștia îi vorbiră despre necesitatea de a asasina pe cîteva adepți „trădători“ al Führerului, făcînd să explodeze, în seara de 8 noiembrie, o bombă în Buergerbräukeller, imediat ce Hitler își va fi terminat discursul obișnuit și va fi părăsit sala.

Bomba trebuia instalată într-un stîlp din spatele estradei. Cum Elser era un timplar bun, electrician priceput și, în genere, un om cu „mîini de aur“, cei doi străini — căci doi erau — socoteau că el putea executa excelent această operație. În caz că pricea tîrgul, avea să fie ajutat să evadeze în Elveția ; suma de bani cu care urma să fie recompensat avea să-i asigure o viață confortabilă. Ca o primă dovadă a sincerității lor, cei doi îi făgăduiră, chiar din clipa aceea, un tratament deosebit în cadrul lagărului constînd din hrană mai bună, haine civile, țigări la discreție și unelte de timplărie.

Elser fabrică, într-adevăr, o bombă rudimentară, dar eficace, prevăzută cu un mecanism de ceasornic care putea funcționa vreme de o săptămînă și, în plus, cu un dispozitiv detonator electric, declanșabil printr-un simplu întrerupător. Timplarul afirmă că într-o noapte de la începutul lui noiembrie, fusesese dus în pivnița berăriei, unde instalase dispozitivul în stîlpul indicat.

În seara zilei de 8 noiembrie, cu puțin timp înainte de ora la care urma să aibă loc explozia, complicitii lui îl duseseră la frontiera cu Elveția — cel puțin așa pretindeau ei — unde îi dădură o sumă de bani și — măsură de precauție ciudată — o carte poștală ilustrată, reprezentînd interiorul berăriei ; stîlpul lîngă care fusese instalată bomba era marcat cu o cruce. Dar în loc să fie ajutat, conform înțelegerii, să treacă frontiera, Elser căzu în mîna Gestapoului, fapt care avu darul să-l surprindă chiar și pe acest om cam mărginit.

Gestapoul intenționa să-l folosească pe timplar într-un proces în care el urma să fie personajul central, ca să-i compromită pe Best și Stevens.

Procesul n-a avut însă loc. Acum se știe că, din considerente pur personale, Himmler n-a îndrăznit să declanșeze un proces. Se mai știe, de asemenea, că Elser a fost internat la Sachsenhausen, apoi la Dachau, bucurîndu-se, fără îndoială, din ordinul expres al lui Hitler — care personal trăsesese atîtea foloase din acest atentat — de un tratament relativ uman, ținînd seama de condițiile existente în lagărele de concentrare. Dar Himmler nu l-a scăpat o clipă din ochi. Timplarul nu trebuia să supraviețuiască războiului ca să spună povestea vieții lui. La 16 aprilie 1945, cu puțin timp înainte de prăbușirea Reichului, Gestapoul anunță că Georg Elser fusese ucis cu o zi înainte în cursul unui bombardament al aliaților. Acum se știe însă că a fost asasinat de Gestapo.

²⁾ Best și Stevens au fost internați vreme de 5 ani în lagărele de concentrare naziste.

CINEMA

Prima
și ultima secvență

Ruinele unui oraș polonez strivit de bombe. Tancurile naziste își continuă marșul spre Est. Până unde ?

La adăpostul acestui flirt aparent, Angelica și Weiss purtau o discuție care era foarte departe de domeniul amoros...

Calendarul arată data de 13 iunie 1941. Soldatul german Johann Weiss rânduiește frumos o stivă de cărămizi într-un camion. Sînt pentru aleile din curtea cazarmii, pe care s-a oferit să le amenajeze ca unul ce se pricepe.

Absorbit de ocupația lui, Weiss nu observă ostașul mai în vîrstă care vine spre el. Cînd ridică ochii și îl vede, îl înregistrează fără nici o tresărire. Celălalt, la fel, nu vedește nici el vreo emoție, deși e Bruno, singurul care cunoaște adevăratul nume și adevărata identitate a lui Johann Weiss, alias Aleksandr Belov. Pe pămîntul natal s-au văzut deseori și au colaborat îndeaproape, dar acolo, în birlogul inamicului, trebuie să fie foarte prudenți.

Bruno se apropie alene de Johann și, cu o mișcare aproape imperceptibilă a buzelor, îl anunță că a fost mutat pe viitoarea linie a frontului și îl întreabă la fel de încet :

— Cînd începe ?

— Peste nouă zile.

Peste nouă zile, armatele hitleriste vor ataca frontierele Uniunii Sovietice. Pentru milioane de oameni va fi o surpriză cumplită. Dar acești doi bărbați știu totul. Dialogul lor șters are o importanță uriașă. După ce își spun ce au de spus, se despart. Bruno va muri peste câteva zile făcînd să treacă în Uniunea Sovietică datele despre agresiunea fascistă. Pe cînd Weiss va avea de trăit luni și ani de luptă grea și periculoasă, dusă sub o identitate străină. Identitate care i-a intrat atît de mult în sînge încît și în stare de inconștiență are reacțiile nazistului inveterat Weiss. În spital, unde a fost internat în urma unei contuzii grave, se vor scurge zile chinuitoare pînă cînd va înțelege că se află printre ai săi și că are, în sfîrșit, dreptul să redevină el însuși.

Așa începe și sfîrșește trilogia cinematografică *Scut și spadă*, turnată după romanul cu același titlu al lui Vadim Kojevnikov care, cum se știe, s-a inspirat din fapte și personaje reale.

Hotărînd să ecranizeze acest „best-seller” al anilor trecuți, regizorul Vladimir Basov-a vrut să facă nu numai un film de aventuri palpitate, ci totodată să arate periculoasa activitate cotidiană a unui agent al serviciului de informații sovietic, să releve conținutul uman al acestei îndeletniciri, complexi-

tatea și anvergura care se ascund în-dărătul cuvîntului „misiune”.

Viața aventuroasă a lui Johann Weiss s-a sfîrșit pe platourile studioului „Mos-film”. Ea va continua pe ecrane, repar-tizată în trei serii: *Interzis să fii tu însuși*, *Ordin de a supraviețui* și *Schim-barea la față*. Vladimir Basov, regizor și interpretul lui Bruno, Stanislav Liub-șin (Weiss), Alla Demidova (Angelica), Natalia Veliciko (Elsa), Valentin Titova (Nina), Gheorghi Martîniuk (Zubov) și

alții așteaptă cu emoție verdictul pu-blicului.

PROFIL

Un suflet tare
și un chip frumos

Cînd Gunnar Cylinski a venit în tea-tru (cea mai mare parte a activității lui artistice se desfășoară în colectivul Teatrului de dramă academic leton), stabilirea „tipului” său a stîrnit o aprinsă controversă printre regizori. Unii susțineau că e făcut să interpre-

teze eroi nobili, alții găseau că fru-museșea lui îl predestinează rolurilor de lichea fermecătoare, alții că e ideal pentru comedie...

Cît a durat această controversă, Cylinski a jucat ce s-a nimerit, expe-riență pe care a găsit-o foarte utilă, fiindcă l-a ajutat să-și cunoască posibilitățile și să-și pregătească armele pentru cucerirea culmilor artistice.

Preferință pentru un anumit gen de roluri n-a avut. Un singur lucru i-a fost lîmpede: că nu poate suferi perso-najele mărunte, șterse, care nu vor ni-mic și se lasă tirite de torentul vieții. Pentru că „omul e cea mai desăvîrșită creație a naturii. Soarta lui e în mîinile sale. El răspunde de toate. De el de-pin-de a fi sau a nu fi”. Cylinski e pen-tru sufletele tari.

Cît privește mijloacele de creare a unui personaj, deviza actorului e nu de a juca, ci de a deveni personajul res-pectiv. De aceea, dintre colegii lui îi preferă pe Alexei Batalov, Innokenti Smoktunovski și Mihail Ulianov, ade-vărați ași în arta identificării cu eroii pe care îi interpretează.

Spre deosebire de teatru, care l-a oferit posibilități mari și variate, cine-matograful l-a solicitat mai tîrziu și pentru roluri de mai mică importanță: Străină în sat, Căpitanul Zero, Noc-turna, Tobago își schimbă cursul ș.a. Pînă cînd a venit Nikolai Kuznețov din Suflete tari...

Cînd i s-a oferit rolul, Cylinski a ezi-tat. Să intruchipezi un erou sublimat în legendă, să crezi un personaj-mo-nument căruia să-i însuși viața... Dar, cum nu avusesse multe ocazii asemă-nătoare, a primit.

Cylinski a citit enorm, a stat de vorbă cu oamenii care l-au cunoscut pe acest patriot și luptător neînfricat. Pînă a găsit drumul cel bun: nu, Kuznețov nu e „de fier”, „absolut”, „ideal”. Dar este o personalitate, formată de o mare dra-goste — dragostea pentru patrie. Și așa l-a redat pe ecran.

De atunci plouă cu scrisori de la ad-miratori și admiratoare, la care Cy-linski nu prîdidește să răspundă nici cu ajutorul soției sale, actrița Welta Line. Plouă și cu oferte de roluri.

— Cît am fost tînar și frumos, nu m-au filmat. Iar acum... se plînge ac-torul.

Modestie nejustificată: Cylinski e și acum tînar și frumos, iar talentul lui a primit recent o dublă consacrare: pre-miul II de interpretare la Festivalul unional al filmului și titlul de cel mai bun actor al anului 1967, acordat la ca-pătul concursului organizat de revista Sovetski ekran.

EXPOZIȚII

Autoportret cu pene
de cocoș

La muzeul „Riverside” din New York, a fost deschisă o expoziție a pic-torului Tosun Bairaka. Cum ziarele îi făceau o reclamă zgomotoasă, m-am dus să o vizitez. M-a primit chiar di-rectoarea expoziției. Am străbătut ci-teva săli și cînd am ajuns în fața în-căperii care găzduiește operele lui Bai-raka, am citit pe ușă: „Accesul copiilor pînă la 17 ani este interzis”. Simțînd cu ușurare pe umerii mei povara anilor, am trecut pragul. Pereții și pla-fonul sălii erau vopsiți într-un negru dens. În partea dreaptă am descoperit o ușă „de serviciu” blocată cu o mare cărămidă roșie. În stînga, altă ușă, blocată cu un lacăt cit toate zilele. Am dat să mă întorc spre directoare ca să-mi explice semnificația acestor uși incu-late, dar în clipa aceea am auzit în spatele meu un zgomot de incuietoare și glasul doamnei Farb de dincolo de perete:

— Sînteți închis aici... Nu mai puteți face nimic... N-aveți nici o ieșire... și după o scurtă pauză, pe un ton liniști-tor: — Asta-i pentru efectul psiholo-gic...

Cînd ochii mi s-au obișnuit cu întu-nericul, la cîțiva pași de mine am vă-zut întinsă, pe o targă neagră, o femeie fără picioare și cu cap de porc. Am vrut să mă îndrept spre ea, dar m-am împiedicat de o pereche de ghete mari lăsate chiar la intrare. M-am aplecat să le strîng de acolo și am dat de niște ciolane înfipte în încălțările uzate. Abia atunci m-am lămurit că artistul o făcuse intenționat și m-am rușinat de banalitatea mea.

Cu degetele țepene de oroare și pă-tate de „sînge”, care, slavă Domnului, era suc de roșii, m-am apropiat de nenorocita plămuire din mucava; dar

m-am refugiat urgent lîngă un căruț de copil, împodobit cu dantelă neagră. Cînd mi-am aruncat ochii înăuntru, am descoperit un tors feminin fără mîini și fără picioare, pe care se încolăcise comod un șarpe roșcovan. „Grozavă imitație!” mi-am zis admirativ și am dat să-l ating. În clipa aceea, șarpele care era la fel de viu ca și mine, a ri-dicat capul. La timp!

Simțeam nevoia să mă așez, pentru ca, așa cum se obișnuiește în muzee și în galeriile de artă, să pot admira operele mai comod și să reflectez la ele. Scrutînd cu privirea camera neagră gâl-buie, într-un colț îndepărtat am des-coperit ceva ce semăna a scaun. M-am îndreptata într-acolo. Era într-adevăr un scaun, dar de W.C. Recipientul alb de faianță era împodobit de jur împre-jur cu pene de cocoș strident colorate. Am înțeles că e tot o operă de artă și nu m-am așezat. Oricum, să stai pe o operă de artă...

Auzind un susur înăuntru, nu m-am putut stăpîni și am ridicat capacul. Și ce să vezi! Din adîncurile canalizației mă priveau doi ochi albaștri, ușor bulbu-cați. Ochii LUI! Ochii maestrului! I-am recunoscut imediat după fotografiile lui Tosun Bairaka publicate de ziarele newyorkeze. Pe partea interioară a ca-pacului era prinsă o tăbliță: „Auto-portret”. Deci nu mă înșelasem. Era într-adevăr maestrul. Ochii lui aveau o privire inspirată și profetică.

Am stat un timp aplecat asupra ace-tei compoziții, gîndindu-mă dacă să o acopăr sau nu cu capacul. Dar cursul încordat al gîndurilor mele a fost în-trerupt de o voce aspră și răgușită:

— What ?

Adică: Ce ?

Am tresărit și am privit în jur. Ni-meni.

— What ? s-a auzit iar aceeași voce și un soi de oftat.

M-am întors repede, dar iar n-am văzut pe nimeni. Pe urmă întrebarea a fost repetată de cîteva ori, căpătînd de fiecare dată o intonație din ce în ce mai tragică. Mi-am aplecat privirea la closet. Nu cumva însuși maestrul... ?

— What ?

Nu, glasul, venea de sus. Am ridicat capul: chiar sub tavan atîrna o colivie ocupată de un papagal care-și rotea așa de frenetic căpșorul de parcă ar fi vrut să și-l deșurubeze din gît.

I-am făcut servil cu mîna.

— What ? s-a supărat papagalul și de enervare s-a răsturnat cu capul în jos pe stîngia care-l susținea.

Simțîndu-mă obosit, am început să caut o ieșire. Din fericire, cărămida era de material plastic și ușa de serviciu s-a deschis ușor.

Directoarea mă aștepta în biroul ei.

— Cum v-a plăcut ? m-a întrebat ea foarte serios.

— E uimitor !

— Aha, înseamnă că ați fost șocat !

— a conchis doamna Farb triumfător.

— Am fost ! Dar dați-mi voie să vă întreb: ce scop are această expoziție ?

Fără să se gîndească o clipă, doamna Farb a răspuns :

— Scop ? Instructiv ! Cum v-ați con-vins, arta lui Bairaka acționează asu-pra tuturor simțurilor. În primul rînd, văzul. În al doilea rînd, pipăitul. În al treilea rînd, auzul. Papagalul Fredy rostește un What simbolic. În al pa-trulea rînd, mirosul... Și de-odată și-a lovit palmele necăjită: — Ah, n-ați simțit efectul psihologic total ! A lip-sit mirosul.

— Ce miros ?

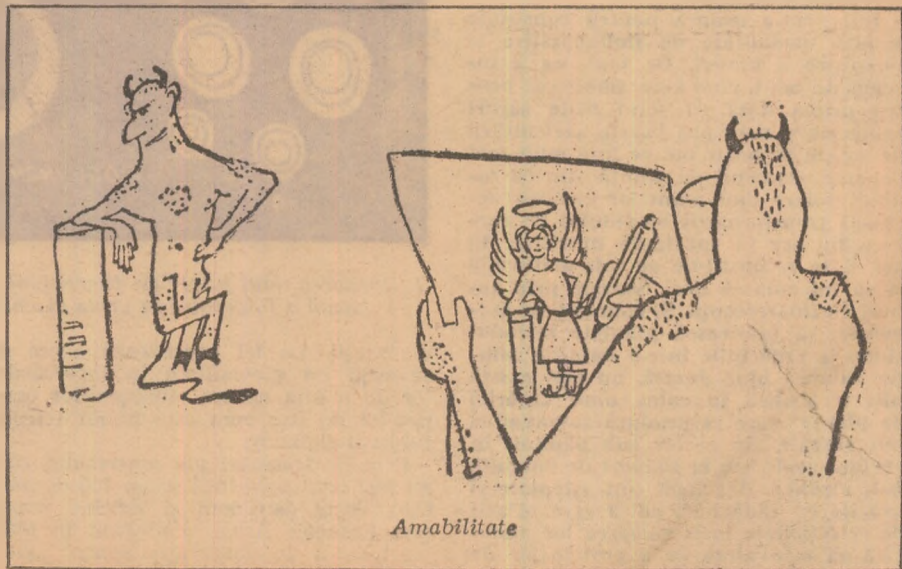
— În mod obișnuit, cu ajutorul unor substanțe chimice obținem mirosul po-trivrit fiecărei lucrări. Vai, cît ați pier-dut ! Ce rău îmi pare !

Eu, dimpotrivă, eram foarte bucuros că scăpasem numai cu atît și m-am gră-bit să plec.

G. Borovik

arta

a

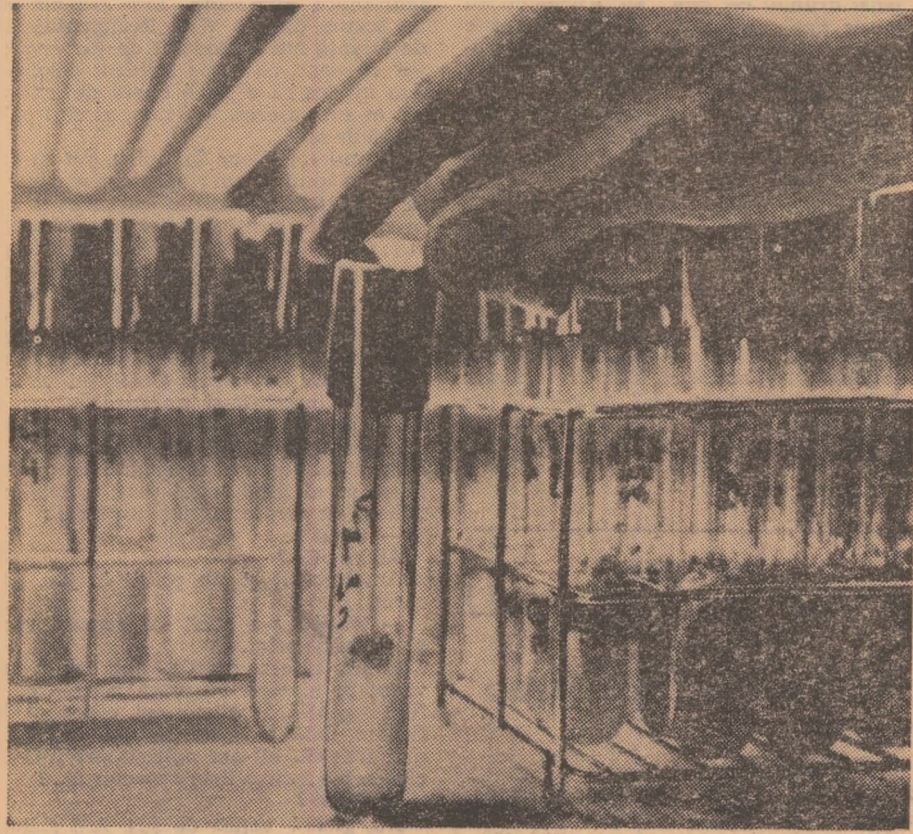

Amabilitate

Merele care cresc în eprubetă...

Din timpuri străvechi, omul și-a dat seama că fără Soare nu poate avea hrană. Acum este, însă, pe cale să descopere că și alte surse de energie pot „acționa” uzina care prelucrează materiile prime din aer și din sol, adică planta. Mai mult chiar, întrevede că

originea animală. De altfel s-a și obținut o varietate de porumb care conține de două ori mai multă lizină (aminoacid indispensabil creșterii animalelor) decât varietățile obișnuite. În orice caz se va căuta din ce în ce mai mult să se dezvolte, la plante și animale, numai

Vor reuși oare aceste rasteluri să concureze livezile de pomi?

Într-o bună zi se va putea lipsi de lumea vegetală și de cea animală, ajungând să se hrănească cu substanțe chimice. Deocamdată sintem încă departe de așa ceva—din fericire, vor răsufla ușurați gastronomii—câci înlocuirea mării uzine a naturii, care se aprovizionează cu materii prime aproape gratis, prin instalații costisitoare nu este încă justificată. Pentru ca problema alimentației să nu se acutizeze însă, într-o zi nu prea îndepărtată sinteza chimică va veni în ajutorul procedeelor tradiționale de producere a hranei.

Lăsând de-o parte „biftecul de petrol”, adică concentratul de proteine rezultat din drojdiile crescute pe petrol, despre care am mai scris, vom trece la proiecte mai îndrăznețe. Ni se spune astfel că e foarte posibil ca mijne omul să încerce să-și extragă alimentele direct din materia moartă, elaborând în eprubete moleculele de care are nevoie. Asemenea plantei, el își va „face piața” în atmosferă, de unde va lua azot, oxigen și apă sau bioxid de carbon.

Din aminoacizii care compun proteinele și al căror „secret de fabricație” a fost descoperit în 1953, s-ar putea obține, prin sinteză chimică, alimente noi. Industria a și ajuns să livreze anual câteva mii de tone dintr-un asemenea aminoacid — metionina, care este însă mai degrabă un „corector” decât un aliment: 12 g adăugate la un kilogram de făină de soia conferă acestui produs ieftin, dar puțin hrănitor valoarea nutritivă a unui kilogram de făină de pește. Specialiștii afirmă că în curând porcii vor putea fi hrăniți exclusiv cu cereale și aminoacizi de sinteză. Ori, chiar dacă apropierea pare puțin măgulitoare, ca organe interne și funcții acest animal este extrem de asemănător omului...

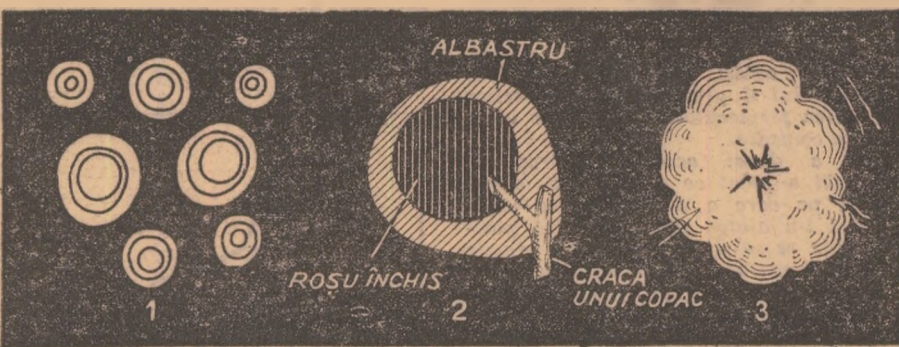
Intervenția asupra naturii constituie o altă modalitate de îmbunătățire și înmulțire a hranei. De fapt, ea a început de mult, când s-au amestecat pentru prima dată cu solul niște săruri minerale și s-au pus bazele agriculturii de astăzi. Se poate merge însă mult mai departe. Oamenii de știință știu ce radiații solare dau plantelor energia necesară transformării bioxidului de carbon din aer în substanțe nutritive. Ei pot să le reconstituie pe cale artificială și să înlocuiască deci Soarele prin tuburi cu fluorescență. Și cum pot, de asemenea, să hrănească plantele introducându-le rădăcinile într-o baie de soluție chimică bine dozată, nu mai există nici o piedică în calea unor „fabrici de plante” care să producă zarzavaturi sau cereale „în serie” sub pământ, în regiuni aride sau la adăpost de anumite boli virotice. Așa încât sint așteptate și „vacile cu rădăcini”, adică cereale atât de selecționate încât valoarea lor biologică să echivaleze cu a proteinelor de

părțile folositoare. Este cazul griului pitic, cu un spic uriaș. Și foarte bogat în amidon, pe un pai ridicul de scurt. Unii savanți visează chiar să se lipsească de pomi. Într-un fitotron experimental se și obțin mere fără meri. Cu un trocar se extrag aseptice bucățele de măr adevărat care sint „plantate” în eprubete, pe un mediu hrănitor cu geloză. Bucățelele de măr proliferază și când culturile au umplut eprubetele sint tăiate în fragmente, care sint „răsădite” pentru a putea continua să crească. Nu mai e mult deci până la „fabrica de compot de mere” în care culesul și ambalarea vor constitui o singură operație.

IPOTEZE

Secretele oaspetelui de foc

În criminalistică se face deseori apel la „portretul-robot” și când nu există nici o fotografie a criminalului, i se reconstituie portretul după declarațiile martorilor oculari. Trăsăturile principale sint reconstituite după caracteristici identice indicate în mai multe

1. Divizarea unui fulger de dimensiuni mari în câteva fulgere mai mici. 2. Stângerea lentă a fulgerului în urma ciocnirii cu un obiect. 3. Explozia fulgerului

declarații. La fel procedează acum și savanții de specialitate în încercările lor de a afla natura ciudățeniilor oaspetelui de foc, cum este numit uneori fulgerul globular.

Primele trăsături ale portretului său au fost conturate încă acum 100 de ani. Cunoscutul astronom și fizician francez François Arago a alcătuit în 1838 un buletin de observație pentru „glo-

burile de foc din norii de furtună”. Dar nu vom stărui asupra tuturor etapelor conturării portretului-robot al fulgerului globular, ci vom face un salt de peste un veac pentru a vedea ce se știe despre el astăzi.

De cele mai multe ori fulgerul globular are mărimea unei portocale și nu îmbracă întotdeauna forma unui glob. Apoi, martorii oculari au utilizat pentru descrierea fulgerului toate culorile spectrului: alb orbitor, albastru, verde, galben, roșu etc. În septembrie 1877 a fost observat chiar un fulger globular negru, „de parcă era făcut dintr-un fum foarte dens”, cu diametrul de 25—30 cm. Dar în circa 50 la sută din cazuri el a fost descris ca fiind roșu.

Statistica apariției fulgerelor globulare la ore diferite arată că ele au fost observate mai ales după furtuni și cu precădere în a doua jumătate a zilei. Dar se întâmplă să apară și independent de furtuni. Observații făcute de cercetători sovietici într-o zonă din Europa centrală au arătat că cele mai multe fulgere globulare sint înregistrate vara, după care urmează în ordine descrescândă primăvara, toamna și iarna.

Comportarea oaspetelui de foc nu se supune, se pare, nici unor reguli. El se poate deplasa cu viteze de sute sau mii de kilometri pe oră în direcția vântului sau împotriva acestuia ori poate rămâne un timp nemișcat; uneori ocolește ferestrele închise, iar alteori pătrunde prin gaura cheii, coșuri de fum sau alunecă pe șirme...

În ultima vreme, portretul-robot al fulgerelor globulare a fost completat și de „mărturiile” unor piloți. S-a văzut astfel că la altitudini mari fulgerele globulare au dimensiuni mult mai mari decât la suprafața pământului și că viteza avionului nu-l poate împiedica pe nepoftit „oaspete de foc” să pătrundă în lăuntrul lui. Iată, de pildă, o întâmplare relatată de echipajul unui avion de transport „Li-2”. La 12 decembrie 1956, ora 12.55, în timp ce avionul se afla la 90 kilometri de orașul Komsomolsk, zburând la o înălțime de 3000 de metri, echipajul a zărit la o oarecare depărtare în față un glob de foc cu diametrul de 25—30 cm, de culoare roșie. Când avionul s-a apropiat de el până la 1,5 metri, globul „s-a ferit” într-o parte și a început să facă ocolul cabinei pilotului. Dar ciocnindu-se de o paletă a elicei din stînga a explodat. Explozia a fost atât de puternică încât a acoperit zgomotul motoarelor.

Energia fulgerelor globulare nu a fost încă măsurată. Valorile ei sint apreciate după indicii indirecti. Așa se explică, de altfel, și marea număr de ipoteze care încearcă să explice natura fenomenului. După unii, fulgerele globulare ar fi umplute cu un gaz detonant, după alții ar fi o cupă cu gaz electricizat. Dar s-a dovedit că, închise în volumul unui fulger globular, nici gazul detonant, nici cel electricizat nu pot pricinui distrugerile pe care le pricinuieste oaspetele de foc. Nu de mult, un grup de cercetători a încercat să imagineze fulgerul globular ca un nor de gaz puternic ionizat, un gaz asemănător plasmelor în care electronii ar fi smulși de pe orbitele lor. Acest nor ar avea, după părerea cercetătorilor, o energie chimică de cea mai mare concentrație posibilă.

În ultimii ani s-a auzit adesea că anumiți cercetători ar fi izbutit să obțină în laboratoare fulgere globulare artificiale, descifrînd astfel taina oaspetelui de foc. Acest zvon s-a născut din constatarea că în focarul oglinzilor parabolice ale marilor radiolocateoare se formează pe neașteptate un bulgăre de foc pulsator. Bulgării de plasmă similari au fost obținuți și în laborator. Dar ei se deosebeau mult de fulgerul globular. În plus, s-au dovedit instabili și cu viață scurtă.

Știința

lor globulare continuă să rămână învăluită în mister și că fulgerele globulare artificiale sint atât de deosebite de cele naturale.

Oricum, interesul pentru ciudatul oaspete de foc nu înseamnă timp pierdut. Câci cine știe? — poate că el ascunde noi posibilități de concentrare, transmitere a energiei! Nu-i exclusiv, declarat, de pildă, ing. B. Parfenov, în viitor în spațiul cosmic să circule nave acționate de forța fulgerului globular. El a ajuns la această ipoteză pornind de la ideea că oaspetele de foc ar ascunde în inima lui un puternic câmp magnetic.

CHIMIE

Apa și alter ego-ul ei

Asemenea unui prestidigitator, apa continuă să ascundă în rețorte o mulțime de surprize și din când în când, tocmai când credeam că le-a epuizat, mai dă cite una la iveală. De data aceasta se prezintă chiar ea însăși, dar sub alt veșmînt, și anume ca apă hiperdensă.

Dacă se condensează vapori de apă chimic pură în tuburi capilare de cuarț, se obține noua varietate, care este de 10-15 ori mai viscoasă decât apa cunoscută, atingîndu-și densitatea maximă de 1,4 sub zero grade. Datorită acestei proprietăți, nu îngheață nici la minus 70 grade, fierbe abia la plus 200 grade, iar la 400 grade se descompune. Între 650—700 grade renunță la excentricității și redevine apă obișnuită.

Greutatea ei moleculară depășește, probabil, 80. Dar, spectrometrul indică masa de 72 care corespunde combinării a 8 atomi de hidrogen cu 4 atomi de oxigen. Apa descoperită de colectivul prof. Deriaghin de la Academia de Științe a U.R.S.S. pare să fie un polimer stabil cu o structură moleculară asemănătoare hidrocarburilor. Cu ruda ei bună, apa grea, nu are însă nimic de-a face.

Cercetările avansează destul de încet, pentru că deocamdată noua substanță nu poate fi obținută decât în cantități foarte mici. Condițiile în care se obține și datele disponibile pînă acum nu exclud prezența ei și în natură. În acest caz o serie de ipoteze vor trebui revizuite. De pildă, ar fi interesant de aflat dacă prin vasele capilare ale plantelor și animalelor circula exclusiv apă „normală”. Apa hiperdensă ar explica și de ce unele materiale se usucă extrem de greu și consumă pentru acest proces foarte multă căldură. La temperaturile obișnuite apa hiperdensă se evaporă încet chiar în vid, iar vaporii ei au o presiune foarte scăzută. Se prea poate, deci, ca această varietate să existe pe planetele în a căror atmosferă nu s-au detectat pînă acum vapori de apă.

condiții ca mai sus, banda ei de rulare devine sediul a 21 de deformări pe secundă și, în acest ritm, forța care o „torturează” este egală cu de 530 ori încărcătura. Dar nu numai ea acționează asupra bandajului. Accelerările și frînările, vântul, drumurile bombate, virajele sînt tot atîtea generatoare de forțe laterale.

Domeniile în care sculptura își exercită acțiunea, de multe ori determinantă, sînt în număr de patru; economia, viteza, aderența și confortul. Pentru fiecare din ele există o sculptură ideală dar, din păcate, ceea ce e indicat pentru economie e contraindicat, să zicem, pentru aderență etc., așa încît ridurile de pe fața cauciucului reprezintă, în final, rezultatul unui subtil compromis între toate obiectivele enumerate mai sus. Este evident că pentru ca un cauciuc să dureze cît mai mult și deci să fie economic, lucrul cel mai simplu ar fi îngroșarea benzii de rulare. Aceasta ar implica, însă, profiluri cît mai puțin decupate, cauciucuri netede, care au tendința de a frîna vehiculul. În afară de aceasta, cauciucul ultraeconomic nu este suficient de aderent la solurile umede și nu suportă viteze mari căci, fiind gros, se răcește greu în contact cu aerul.

Și apoi, un cauciuc fără sculptură este infirm și în fața apei. Nu e greu de imaginat rolul de crampon pe care fiecare motiv de pe banda de rulare îl joacă în caz de ploaie, făcînd să adere roțile la asfalt. Pe soluri umede se întîmplă deseori ca între cauciucuri și drum să se intercaleze o peliculă de apă așa încît mașina nu mai aleargă, ci „plutește” pe o pernă de apă, devenind necontrolabilă pentru conducător. Mai mult decît atît, frînările se soldează cu efecte contrare, sporînd viteza în loc s-o micșoreze. Pentru a combate fenomenul, inginerii l-au produs în laborator. Procedeu constă în menținerea în contact a cauciucului cu un rulou care se învîrtește după viteza dorită, condițiile climatice fiind asigurate prin udarea cu apă. Cercetările au stabilit că dincolo de viteza de 115 km/h o mașină fără sculpturi la roți riscă să hidroplaneze. Ceea ce arată cît de importante sînt sculpturile care „sparg” pelicula lichidă și drenează apa. În consecință, s-a recurs la dungi în relief longitudinale și la striții transversale. În fine, la turnare a fost folosit un cauciuc cît mai hidrofil, în care au fost tăiate lamele, destinate să joace rolul de burete.

Sculpturile cauciucurilor joacă un rol important și în confortul călătoriei. Printre elementele care intervin contribuind la oboseala pasagerilor se numără vibrațiile și zgomotele. Un rol de seamă în combaterea lor îl au compoziția cauciucului și, mai ales, modul în care a fost realizată sculptura pneului. Pentru a le elimina, tehnicienii au găsit un mijloc ingenios, anume obținerea unor motive sculpturale care să emită zgomote pe o frecvență contrară altor motive din compoziția benzii de rulare, în felul acesta putîndu-se diminua amplitudinea rezultantă.

După cum se vede, sculpturile cauciucurilor nu sînt numai un argument publicitar, un mijloc de a recunoaște fabrica producătoare sau simple ornamente, ci elemente care fac parte din însăși viața pneurilor, participînd din plin la ea. Organe indispensabile din multe puncte de vedere, ele sînt și martore ale îmbătrînirii cauciucurilor, trăgînd semnalul de alarmă și evitînd astfel accidente.

Pentru a da cauciucului cea mai mare eficacitate, în laboratoare sînt studiate mii de variante

tului automobilistic. Desigur, meritul piloților care conduc astfel de bolizi nu poate fi contestat, dar o bună parte a succesului lor se datorește și cauciucurilor special concepute, de care depinde securitatea deplasării. La încercări în laborator ele au izbutit să depășească chiar bariera sonică, realizînd pînă la 1320 km/h. La o astfel de viteză forța centrifugă care se exercită pe fiecare cauciuc poate atinge un milion de kilograme, cu alte cuvinte poate fi de o mie de ori mai mare decît aceea exercitată asupra unui turism care circulă cu 100 km/h. Așa încît e lesne de înțeles de ce cauciucurile au fost și continuă să fie obiectul unor intense studii de laborator. În cele ce urmează ne vom referi, însă, nu la cauciucurile de performanță, ci la cele cu care sînt echipate vehiculele obișnuite.

Fiecare constructor pune accentul pe eficacitatea modelului care ornamează banda de rulare a cauciucurilor pe care le fabrică și în care automobilisti văd garanția aderenței în mers, a securității lor.

Și e firesc să fie așa. Căci pe o roată rigidă cu un diametru de 90 cm, rulînd cu viteza de 150 km/h, accelerația verticală este de douăzeci de ori mai mare decît aceea a gravitației. Dacă roata întîlnește în cale un obstacol de numai cîțiva centimetri înălțime, cauciucul va suferi un efort egal cu de cîteva ori încărcătura. Iar dacă ne referim la o roată de 40 cm circulînd în aceleași

Sînteți sugestionabil?

- O experiență cu un tablou
- De la sugestie la „efectul placebo”
- Metoda „celor două necunoscute” sau „dublul orb”

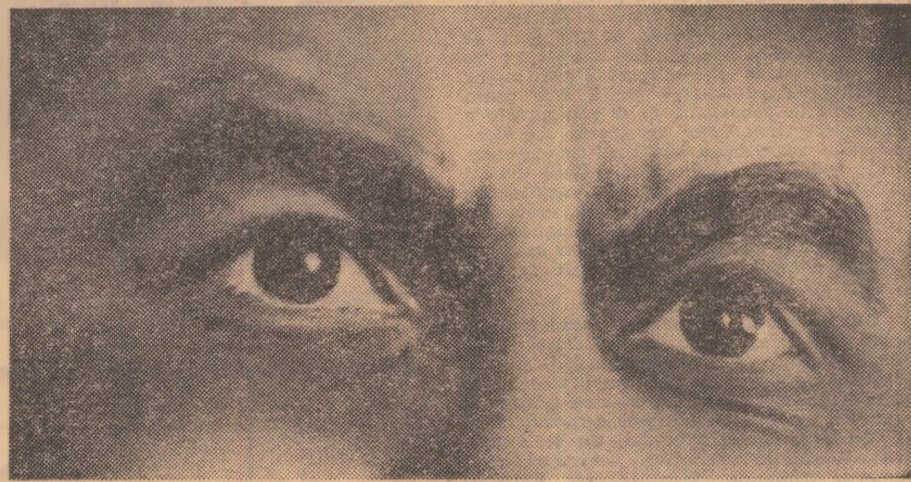
În afara efectelor sugestive care se obțin pe cale hipnotică, psihologii vorbesc tot mai mult în ultimul timp de fenomenul de sugestibilitate directă, transmis prin diferite metode verbale (roștite sau imprimate) sau neverbale (prin gest).

Acest tip de sugestie ar putea fi definit ca fiind un stimul, de regulă de formă verbală, transmis de o persoană către alta sau elaborat de propria persoană („autosugestie”). Prin conținutul său și prin modul persuasiv în care este comunicat, acest stimul provoacă mani-

fel sau altul, sugestibili. Nu există o nonsugestibilitate absolută. Gradul sugestibilității și tipurile de sugestie care acționează ca stimuli specifici variază însă în limite foarte mari, de la normal la patologic.

Cercetările actuale sînt orientate mai ales spre elucidarea factorilor care influențează sugestibilitatea și spre elaborarea și, mai ales, perfecționarea unor procedee de sugestie utile în anumite domenii ca: psihiatrie, medicină, pedagogie, publicitate ș.a.m.d.

Sugestia constituie astfel un procedeu

Intr-un fel sau altul, mai toți sîntem sugestionabili

festări neuropsihice sau chiar fiziologice (somatice) foarte variate.

Un exemplu „clasic” pentru dovedirea sugestibilității directe este proba tabloului. Persoana-subiect este chestionată asupra conținutului unui tablou pe care l-a privit un interval scurt de timp, unele dintre întrebări — așa-zisele „întrebări capcană” — referindu-se la elemente care nu figurau în respectiful tablou. Cei mai puțin sugestionabili vor remarca cu mai multă ușurință că obiectul la care s-a referit experimentatorul nici nu figura în tablou. Cei cu o sugestibilitate medie nu vor admite prezența unor obiecte pe care întrebările le-au insinuat ca aflîndu-se pe primul plan al tabloului. În sfîrșit, indivizii foarte sugestionabili admit chiar prezența obiectelor pe care experimentatorul le sugerează că s-ar afla fie pe primul plan, fie pe planul secund al tabloului.

Manifestarea sugestibilității variază în funcție de vîrstă, de sex, de starea de sănătate și chiar de gradul de cunoștințe al subiecților despre sugestie și hipnoză! Rolul sugestiei în viața noastră de toate zilele este enorm. Marea majoritate a oamenilor sînt, într-un

psihoterapeutic extrem de folositor în medicină. Încă Pavlov remarca puterea terapeutică a cuvîntului. Stăpînirea forței curative a cuvîntului, înțelegerea limitelor de acțiune ale acestuia sînt o preocupare centrală a medicinei moderne.

În conexiune cu aspectele psihoterapeutice, dar abordînd o sferă mult mai largă de probleme, sînt cercetările referitoare la așa-zisul „efect placebo” care pune în evidență cu pregnanță forța sugestiei.

Despre ce este vorba? Prin placebo — (de la latinescul placere — a place) e denumită în medicină o substanță fără nici o acțiune farmacologică destinată să placă pacientului. Prima lucrare științifică asupra efectului placebo a fost făcută în 1916 de Macht, care studia acțiunea analgezică a morfinei. El a constatat că la o treime din persoanele injectate cu o substanță placebo, cărora li s-a spus că li s-a administrat morfina, durerile au dispărut. Experiențe re-luate mai tîrziu de Haas (1959) și alți cercetători au confirmat importanța sugestiei în crearea efectului placebo.

Se știe astăzi că durerea are două componente: pe de o parte senzația pură transmisă de sistemul nervos, pe de alta integrarea ei de către conștiință. Dar tocmai conștiința este cea care conferă senzației aspectele tragice ce variază după individ și după împrejurări. Un rol important în „ecoul” cerebral al durerii îl joacă sugestia, tipul de sistem nervos, condițiile locale.

Marea varietate a reacției individuale și existența sugestibilității fac ca studiile efectuate pe voluntari pentru încercarea unor medicamente să fie greu de apreciat. De aceea se folosește pe scară tot mai mare efectul placebo. O variantă interesantă este metoda „celor două necunoscute” sau „dublul orb”, cînd nici medicul nici subiectul nu cunosc natura substanței. Folosind acest procedeu, prof. dr. Guy Vourch (Paris) a avut surpriza să constate că durerile postoperatorii au fost alinate perfect de un produs inert, prezentat doar în ambalajul analgezicului experimentat. Cu alte cuvinte, pacienții s-au comportat „ca și cum li s-ar fi injectat morfina de cea mai bună calitate”.

În lupta împotriva durerii, acest aspect psihologic, de sugestie are o deosebită însemnătate. Pe acest fenomen se bazează și metoda sovietică de psihoprofilaxie a „nașterii fără dureri”.

Dar asupra implicațiilor sugestibilității în alte domenii vom mai reveni.

— Dar e fantastic de ieftin! N-a parcurs decît 87.000.000.000 de kilometri!

Poșta medicului

CHIRUTA ELENA — București : 1) Cauzele mirosului urit din gură pot fi: igiena bucală deficientă, cariile dentare, pioreea alveolară, depozitele de tartru dentar, resturile radiculare, lucrările protetice defectuoase, ozena, bolile aparatului respirator sau digestiv etc. etc. 2) Tratamentul nu poate fi deocamdată decât simptomatic: utilizarea unei ape de gură (soluție alcoolică de vanilină 2 la sută, 20 picături la un pahar cu apă) și consumarea seara, înainte de culcare, și dimineața a 2—3 mere crude care au virtutea de a absorbi mirosul.

GUTMAN EDITH — Roman : De obicei, aceste acufene (nu acufeire, cum ați înțeles dv) bilaterale, senzații false de percepere a unor zgomote inexistente, se datoresc unui așa-zis sindrom labirintic periferic, o iritare a aparatului auditiv. De aceea este necesar un examen acumetric și audiometric pentru a stabili diagnosticul.

A.B. — comuna Ciurea, județul Iași : 1) Pe pielea curățată precedată eventual de o baie de aburi, aplicați următoarea mască cosmetică: caolin 100 g, alaun pulv. 1 g, acid citric 2 g, clormagneziu 1 g, glicerina și apă q.s. Alaunul se dizolvă la cald în aproximativ 40 ml apă, se adaugă acid citric și clormagneziu; pe de altă parte se triturează în mojar caolinul și se adaugă puțin câte puțin din soluția preparată. 2) O radiografie a coloanei vertebrale (regiunea cervico-dorsală) va elimina sau confirma ipoteza unei spondiloze. În caz de cifoză evitați atitudinile obositoare, dormiți noaptea pe un pat tare, fără pernă sub cap, practicați exerciții fizice pentru întărirea mușchilor șanțurilor vertebrale (descrise în lucrarea „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan, Editura medicală).

B.I. — Sibiu : În pruritul anal trebuie căutată cauza, de obicei parazitara, prin examen coprologic pentru paraziți și ouă, tratând apoi helmintiaza (mai ales oxiuirii). Este necesar și un examen anorectal (pentru eventualitatea unor hemoroizi sau a hipertrofiei de prostată. Ca tratament igienico-dietetic: sedative pentru sistemul nervos (Napoton, Meproamat), hidrotapie, igienă alimentară evitând ceaiul rusesc, cafeaua, piperul, aperitivele, vinul, alcoolul, vinatul, conservele, ciupercile, brânza fermentată, Sare puțină. Evitați constipația. Local: băi cit mai calde (simple sau de mușețel) de șezut și aplicații cu următoarea pomadă antipruriginoasă: Rp. Cortizon 25 ml, Sintofolin 50.000 u, vitamina A 300.000 u, lanolină și vaselină cite 25 g. În caz de rezistență, roentgenterapie locală.

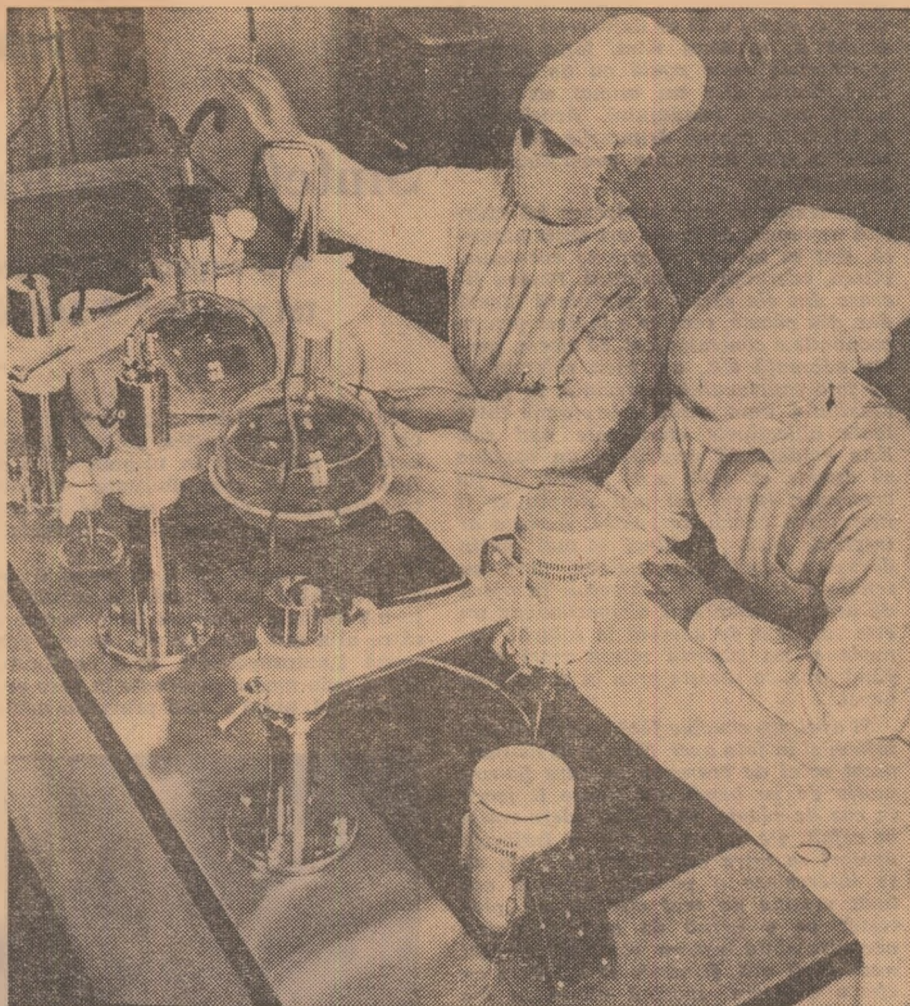
IOANA — Codlea, jud. Brașov : Dismenoreea (menstruație dureroasă) pare a fi deci consecința unei malformații uterine. Părerea noastră este totuși că „leacul major” al acestei disfuncții va fi căsătoria, cu normalizarea vieții sexuale. Ca tratament simptomatic: Lizodon, în tablete și supozitoare, băi generale calde prelungite, băi calde de șezut, comprese cu alcool sau cataplasme calde pe abdomen. Puteți încerca — sub control medical bineînțeles — Progesteron 20—25 mg cu 4—5 zile înainte de menstruație; 250—350 mg Testosteron în cursul ciclului sau 1 mg Sintofolin timp de 6 zile începând din a șasea zi a ciclului.

CRISTEA GHEORGHE — București : 1) Într-adevăr, cataplasmele cu hrean se aplică (mai ales prin Oltenia) ca tratament empiric al durerilor reumatismale. Fiind însă foarte iritant nu vi-l recomandăm. În general, însă, în discopatiile dorsale, ameliorările se obțin prin tratament fizioterapic (aplicații de nămol sau parafină, ultrasunete, solux, băi cloruro-sodice sau iodurate etc.) și nu prin leacuri băbești. 2) Tifosul exantematic este o boală infecțioasă care lasă numeroase sechele: cardiace, articulare, pulmonare etc. 3) La copiii sugari, vitamina D₂ este preferabil să se administreze sub formă de injecții. 4) Metastazele canceroase nu se localizează la inimă.

SĂTMĂREANU OVIDIU — Constanța : Regimul de supraalimentație în debilitația fizică va conține: unt 100—150 g/zi (sau frișcă), zahăr 100—120 g/zi în cafea, ceai, limonadă, dulceață, prăjituri, compot, zmeură cu frișcă, creme cu zahăr, albuș bătut cu zahăr, migdale, fructe dulci. Va conține de asemenea 150 g proteine și verdeturi vitaminate: spanac, salată de lăptuci, păpădie. Ca medicație: Remineron, Gerovital H 3 (tablete și injecții), ser neurotonic, Rovitrat, complex B, vitamina B₆, vitamina B₁₂ 1000 gamma, eventual Hidrazidă și în ultimă instanță insulină, începând cu 5 u.s.c. pe nemincate și crescând zilnic cu 5 u. până la 20 u/zi. 2) Cu privire la exercițiile de Yoga, citiți articolul publicat în nr. 18 din „Veac nou”. 3) Este necesar să consultați un endocrinolog pentru eventuale fenomene de hipogonadism.

D. MUNTEANU — București : Din fericire, nevrozele astenice autentice sînt cu mult mai rare decît confuziile care se fac cu simple surmenaje nervoase. Sintem convins că un concediu de odihnă (activă!) — la care puteți asocia cu folos și o cură de vitaminizare intensivă (C₂₀₀, B complex, B₁, B₁₂), Remineron, ser neurotonic, eventual cîteva cure consecutive de Folcisteină — vor curma neplăcerile de care vă plîngeți.

(Continuare în pag. 11-a)

Institutul de transfuzie a singelui din orașul Kirov (R.S.F.S.R.): se experimentează un preparat împotriva bolii hemolitice a nou-născuților

TERAPEUTICĂ

Actualitatea sulfamidelor

În ciuda apariției antibioticelor și a unor noi chimioterapice, „clasicile” sulfamide își păstrează încă actualitatea în terapeutică.

Deși primul compus sulfamidic a fost sintetizat în 1908, acțiunea lui antibacteriană timp de aproape 30 de ani nu a fost pusă în evidență. Meritul elucidării proprietăților antimicrobiene ale sulfamidelor revine chimistului german Domagk, care a fost răsplătit, de altfel, pentru această descoperire cu Premiul Nobel (1938).

De atunci, sulfamidele au salvat nenumărate vieți, dar o dată cu apariția antibioticelor au căzut pe nedrept „în disgratie”. În ultimii ani se observă o „reconsiderare” a sulfamidelor, datorită producerii unor compuși noi, mai activi, mai puțin toxici, cu acțiune prelungită, ca și apariției „fenomenului de rezistență” la antibiotice.

Care este deci rolul terapeutic al sulfamidelor după trei decenii de la intrarea lor în arena medicală? Sulfamidele constituie și astăzi un tratament util într-o serie de infecții, fiind adesea o „terapie de elecție”, în alte cazuri potențînd acțiunea antibioticelor, iar în lipsa acestora făcînd de multe ori „bune servicii” pe nedrept neglijate.

După proprietățile lor, sulfamidele se împart în cinci grupe, cu utilizări particulare pentru fiecare:

1. Sulfamide solubile, ușor difuzibile (Sulfatiazol, Sulfadiazină, Sulfamerazină — N.R.), utile în infecții diferite: angine, pneumopatii, meningite etc.

2. Sulfamide insolubile, care practic nu se absorb în tubul digestiv și deci nu intră în circuitul sanguin, realizînd astfel concentrații mari și efecte antibacteriene locale (Ftalilsulfatiazol — Talazol, Succinilsulfatiazol, Sulfaguandina — N.R.), utile în infecțiile digestive: gastroenterite, enterocolite, dispepsii etc.

3. Sulfamide puțin solubile sau ușor solubile cu efecte toxice în „uz intern”, dar utile în aplicații locale (Sulfacetamida, Marganil — N.R.).

4. Sulfamide cu eliminare mare prin urină (Sulfadimetiloxazol, Neoxazol, Sulfauree — N.R.), utile în infecții urinare: pielite, cistite, pielocistite etc.

5. Sulfamide cu acțiune „depozit” care, avînd avantajul unei acțiuni prelungite, pot fi administrate la intervale mari și sînt în același timp lipsite de toxicitate (Sulfametoxipiridazina, Sulfametoxidiazina — N.R.). Acestea sînt sulfamidele moderne care tind să înlocuiască ceilalți compuși, deoarece în unele condiții prezintă avantaje nete față de antibiotice.

Dar pînă la introducerea acestora în

„arsenalul” terapiei curente să arătăm cîteva din avantajele și dezavantajele sulfamidelor clasice.

Sulfamidele trebuie să realizeze o concentrație „optimă” în sine (sau tubul digestiv); de aceea administrarea lor la ore regulate este o condiție „sine qua non” pentru reușita tratamentului. Administrarea obișnuită se face pe cale orală la intervale de 3 sau 4 ore. Dozele zilnice sînt cuprinse între 6 și 12 g. Datorită eliminării pe cale renală sub formă „cristalizată”, este necesară ingerarea unor mari cantități de lichide, în timpul tratamentului, pentru „spălarea” rinichului. În caz că fluxul urinar e redus, cristalizarea sulfamidelor poate provoca „blocaj renal”, hematurie și alte accidente.

Tot în scopul evitării acestui accident se recurge la bicarbonat de sodiu, care, luat concomitent cu sulfamidele în doză de 1—2 g pe doză, alcalinizează urina și crește solubilitatea compușilor sulfamidici.

În sfîrșit, sulfamidele, mai ales cele vechi, pot da unele fenomene secundare, care trebuie cunoscute: digestive — grețuri, vărsături, inapetență; nervoase — astenie, cefalee, polinevrite; sanguine — leucopenie (scăderea leucocitelor), purpură, anemie; alergice — eritem nodos, erupții. Toate aceste tulburări, care apar mai ales după o administrare îndelungată a sulfamidelor, sînt în general lipsite de gravitate și dispar după întreruperea tratamentului, care nu se va face însă decît cu avizul medicului.

Dr. R. E. Irinov

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Hernie de disc sau spondiloză?

Multe din scrisorile sosite la redacție ne cer lămuriri asupra diferenței dintre hernia de disc și spondiloză.

Dar mai întii: ce este hernia de disc?

Coloana vertebrală, axul de susținere al poziției și greutateii corpului omenesc, se compune din 24 de vertebre și 23 de discuri intervertebrale. Discul este un fel de „tampon” între 2 vertebre, care ajută coloanei vertebrale să se miște și să fie elastică. Acest disc, care joacă rol de amortizor și bilă, este închis între cele 2 vertebre de alte învelișuri, foarte puternice, ce nu-l lasă să „scape” în afară.

După vîrsta de 20 de ani, discul începe să îmbătrînească. În acest mod se produc modificări ale vertebrelor, care se turtesc și, prin procese mai complexe, ce nu pot fi expuse aici, apar osteofite („ciocuri”) și, în consecință, spondiloză. Dacă procesul patologic avansează, discul își face loc printre vertebre, ce-l protejează (inel fibros) și produce discopatie de forme variate.

Discopatia se poate manifesta sub forma de lumbago acut, hernia parțială, lombosciatică, iar hernia de disc include toate aceste simptome agravate mult, ceea ce obligă așezarea bolnavului la pat.

Herniile de disc se produc, însă, nu numai printr-un proces de îmbătrînire, ci și datorită efortului, accidentelor, pozițiilor vicioase (scolioze, deviația laterală a șirei spinării), membrilor scurtați, obezității, abdomenului slab, slăbirii musculaturii și ligamentelor vertebrale etc.

Spondiloza cuprinde reumatismele degenerative ale coloanei vertebrale, caracterul ei principal fiind dat de apariția pe vertebre a excrescențelor osoase numite osteofite, care au forma unor ciocuri de papagal. Cauzele suferințelor în spondiloză nu trebuie însă puse pe seama acestor modificări anatomice, care pot fi foarte bine suportate toată viața. Suferințele apar abia atunci cînd boala provoacă tulburări sau reduceri ale funcției vreunei porțiuni a coloanei vertebrale.

Spre deosebire de hernia de disc, care nu provoacă maximum de durere la locul unde se produce, suferința reflectîndu-se deseori la distanță, în spondiloză durerea respectă aria anatomică afectată.

Diagnosticul diferențial dintre spondiloză și hernia de disc se poate face pe baza simptomatologiei dureroase, a examenului radiologic și a analizelor de laborator. Examele de laborator sînt utile și pentru a se putea exclude eventualele elemente inflamatoare sau stări patologice concomitente (diabet, uricemie) ori stări infecțioase ca tuberculoza și sifilisul. Mai trebuie făcută diferența — mai ales la bărbații mai tineri — cu spondiliile care au un caracter inflamator grav.

Dr. I. Sovietov

— Ai noroc! Apari la televiziune!

MEXIC

Piramide, cranii de zahăr și moda olimpică

Pe măsură ce ne apropiem de străvechiul oraș indian Chichen-Itza, una din cele mai interesante mărturii ale mărețului trecut al Mexicului, numărul mașinilor cu turiști crește vertiginos.

Curind, în fața noastră se ivește panorama splendidului oraș. Piramida principală se profilează firesc și calm pe fundalul cerului albastru, presărat cu crîmpeie de nori alburii. Am impresia că am văzut-o și acum o mie de ani, că este o veche cunoștință. Căci e cu neputință să ți-o imaginezi altfel de cum este.

Pășim pe treptele de piatră ale piramidei, cercetîndu-le îndelung de parcă am putea desluși pe ele urmele lăsate de tinerii duși în templu, unde li se desfăcea pieptul și li se smulgea inima, care era apoi zvîrlită la picioarele idolului de piatră.

Din vârful piramidei se poate admira panorama frumosului oraș. Undeva departe se zărește turnul circular al unui observator. Învățații din vechime urmăreau mișcarea Soarelui și a planetei Venus, determinau datele la care trebuia să fie semănat și recoltat. Se vede bine templul cu o mie de coloane, templul războinicilor. În vârful se află o statuie de piatră a zeului Chac Mool. Așezată într-o rină, cu capul răsucit într-o parte, zeitatea ține în mână un vas în care odinioară se aprindea o flacăra. Fetele se opreau lângă Chac Mool cu credința că zeul le va aduce noroc în căsnicie.

Fac primul pas pe treptele piramidei cu intenția de a coborî. Mi se taie însă respirația. Treptele mi se par atât de abrupte, aproape verticale, încît aș vrea să mă întorc cu fața spre ele și să le cobor, fricos, în patru labe. Dar în aceeași clipă observ alături de mine un om care coboară ferm scările, cu privirea ațintită drept înainte, și simt că mi-e rușine. Merg și eu ca el și, deodată, spre surprinderea mea, încep să simt tot farmecul acestui coboriș înfricoșător, tot misterul lui. Nu mai văd treptele din față, de parcă aș coborî din cer și aș pluti prin aer — un pas, încă unul — iar jos mă așteaptă o pașiște înverzită, presărată cu capete imense de serpi din piatră.

Privesc încă o dată sus, spre piramida care mi-a dat aripi, m-a speriat și în același timp m-a încîntat...

Jos, pe pămînt, forfotesc turiști. Se vorbește englezește. Un băiat și o fată colîndă prin poiană însoțiți de un ghid.

— Marilyn, urcă-te pe fiara asta — îi strigă bărbatul fetei.

— E zeul vîntului, mister! — intervine ghidul.

— N-are importanță. Marilyn, fă cum ți-am spus!

Marilyn încalecă pe zeu, ca pe un câțir, și își aranjează grațios coafura. Într-o clipă fotografia e gata.

...Se spune că Mexico-City s-a născut din porunca lui Dumnezeu, care a cerut indienilor azteci să-și întemeieze capitala în locul unde vor vedea șezînd, pe un cactus, un vultur cu un șarpe în gheare. Iar indienii au văzut vulturul chiar în valea mlăștinoasă în care se află acum Mexico-City. Drept care au construit diguri, au înălțat piramide, temple și case.

De atunci s-au scurs șase secole, vreme în care orașul a trecut prin grele încercări. Pe străzile lui au mărșăluit conchistadorii spanioli ai lui Cortez, au

tras tunurile americane comandate de generalul Scott. Toți invadatorii au vrut să lase urme. De aceea în Mexico-City există case cu acoperișuri de țiglă și balcoane sculptate aduse parcă din Spania, zgîrie-nori din sticlă și oțel, exact ca în orașele Americii etc.

Cu toate acestea, orașul are propria lui fizionomie. În ciuda tuturor încercărilor, el și-a păstrat, de-a lungul veacurilor, aspectul lui mexican. Adevăr evident mai ales la 2 noiembrie, cînd locuitorii capitalei își comemorează strămoșii.

Celebra piramidă din Chichen Itza, operă a civilizărilor toate

„Sărbătoarea morților” este o sărbătoare veselă și veche. Aztecii socoteau că moartea și fertilitatea se învecinează. În plus, ei credeau că din coasta unui mort se naște un alt om. Atunci de ce să nu se amuze?

Sărbătoarea de la 2 noiembrie începe ca un zîmbet. Și cum să nu zîmbești cînd zierele sînt pline cu desene de cranii: unul, două, cinci, zece, cinci-sprezece... Pagini întregi pline cu cranii. Băiețarii care vind ziere cutreieră în fugă străzile și-ți oferă încă o foaie.

— Ziarul meu are „un cimitir pentru aleși!” — strigă unul dintre ei. — Al meu are „un cimitir pentru politicieni”, „pentru artiști” — răsună alte glasuri. Cumpărați, cumpărați!

În vitrinele magazinelor sînt expuse cranii de ciocolată sau de piine. Pe geamuri sînt desenate scene din viața de pe pămînt și de apoi. Un schelet trage de mină o femeie frumoasă din lumea aceasta în lumea lui; e doar „Sărbătoarea morților”. La intersecții, în preajma semafoarelor se vind cranii din masă plastică cu o țigară aprinsă în gură. Apeși pe craniu și țigara începe să scoată fum.

Se pot cumpăra, de asemenea, cranii fabricate din zahăr. Cofetarii scriu, la cerere, pe ele cu cremă colorată numele străbunicului, tatălui sau unchiului care v-a iubit mai mult.

În amurg serbarea se întetește. Momentul culminant vine o dată cu căderea întunericului. În fiecare casă se așează masa, pe care se plasează în primul rînd craniul de zahăr cumpărat din piață. Alături de el se rînduiesc piinea preferată a răposatului, un platou cu porumb, fructe, un păhărel, ba uneori chiar o cană mare cu țuică tare. Mexicani sînt incredințați că în cursul nopții mortul va veni în casa lui și va vedea cu ce este așteptat.

În clipa cînd clopotele bisericilor anunță miezul nopții, într-un vechi cimitir din preajma capitalei începe ceremonie nocturnă. Orașenii vin la cimitir în corpore, aprind luminări și așează pe morminte dulciuri și o bău-

tură tare, după care stau de veghe pînă ce ard luminările.

...Deși Jocurile olimpice încep în octombrie 1968, în Mexic cuvîntul olimpic e de mult la modă, devenind sinonim cu modern, cu bun gust.

— Nu ți-ai făcut încă coafură olimpică? — se întreabă prietenele între ele.

Evident, nu orice coafor poate atinge această performanță. Ea e doar pe măsura marilor maeștri și deci foarte costisitoare. În schimb, părul femeilor care-și pot îngădui acest lux se transformă ca prin farmec în simbol al Jocurilor olimpice, din care nu lipsesc cele cinci inele și cupa cu flacăra olimpică.

Nici fabricanții și comercianții nu rămîn mai prejos. Dacă ești un adevărat bărbat trebuie să-ți cumperi neapărat șort olimpic, pulover (și el olimpic), ca să nu mai vorbim de pantaloni și cămașă, evident toate împodobite cu o insignă sau o etichetă cu cinci inele.

Posturile de radio și zierele mexicane repetă zilnic de nenumărate ori vocabula olimpic. Dar acum nu mai e vorba

Brugge și Gent, ci această regiune, cunoscută sub numele de Valonia s-a situat, în secolul al XIX-lea, pe unul din primele locuri în lume în privința dezvoltării industriale. Ea a trezit în sufletul lui Verhaeren, născut în Flandra înverzită, pe malul Scheldei, spaimă și mindrie. Mindrie pentru forța și priceperea omului simplu, care a trecut de la țesutul postavului și de la fierăria sătească la meserii ce i-au adus faimă mondială și spaimă în fața infernului învăluit în fum de cărbune și străbătut de limbile portocalii ale furnalelor.

Zambezi este un fluviu perfid. Cît timp străbate întinderile nemărginite ale savanei, acest curs de apă african, cu un debit bogat, pare tăcut și liniștit. Malurile-i joase și însușite din preajmă acoperite cu palmieri accentuează și mai mult această impresie de calm. Cînd ajunge, însă, să formeze hotarul dintre Zambia și Rhodesia, panglica argintie își iuștește bruse cursul. La numai cîțiva kilometri de Livingstone, la orizont se formează un nor uriaș de stropi multicolori. Este celebra cascadă Victoria sau „cascada tunătoare”, cum îi spun africanii. Un pod metalic îngust este arcut peste o prăpastie stîncoasă. De o parte a podului se află un panou pe care se poate citi: „Bine ați venit în Zambia liberă!”, de cealaltă, numai bariera vîrgată a graniței, fără nici o urare pentru cel ce trece spre Rhodesia.

Litoralul din preajma Bombayului este tăiat de niște pătrate mici, despărțite între ele prin pereți scunzi de lut. Unele sînt umezite, altele, cu solul uscat, sînt acoperite de un strat subțire albicios. Ici, colo grămezi mari de sare. În această regiune sarea este extrasă prin acest procedeu din vremi străvechi; o dovadă o constituie și faptul că cea mai mare parte din localnici fac parte din casta agri, cu alte cuvinte din pătura care extrage sare. (Castele s-au format, după cum se știe, încă în orînduirea sclavagistă și sînt ereditare). De altfel, țărmul Malabarului este în genere bogat. Cum îți desprinzî ochii de pe „ogoarele” de sare zărești verdele suculent al cimpurilor cultivate cu orez sau versantele colinelor înveșmintate într-o vegetație luxuriantă.

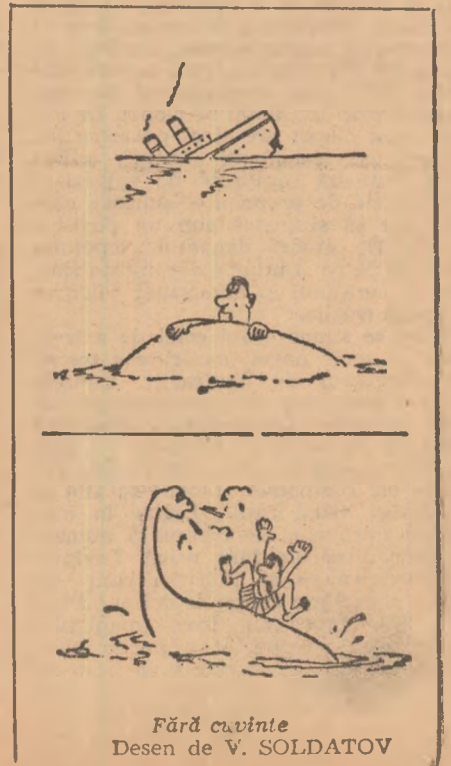
În fiecare vară, în Piazza Grande din Arezzo au loc niște turnire care datează din secolul XIII, numite Giostra del sarazino. În vremurile acelea se purtau războaie împotriva sarazinilor și „Jocurile cu arma” (participanții izbesc din fuga calului, cu o sulică lungă, brațul întins al unei figuri de lemn, care se învîrte în jurul axei sale lovindu-l pe călăreț) le îngăduiau tinerilor să se pregătească de luptă. Acum, însă, giostrele din Arezzo sînt destinate numai turisților. Căci străvechiul oraș toscan, în care s-a născut Petrarca, în care există biserică pictată de celebrul Piero della Francesca, unde a luptat Dante și au fost înfrinți generalii lui Napoleon, este un oraș care muncește intens, fiind socotit unul dintre „polii” boomului economic italian. Aflat în centrul unei zone agricole, Arezzo s-a dezvoltat însă pe baza industriei ușoare. Trustul de stat E.N.I. a construit în oraș una dintre cele mai mari fabrici de confecții din țară, care dă produse de bună calitate.

Vasili Cicikov

DE PE CINCI CONTINENTE

● În împărăția cîntată de Verhaeren ● Perfidia unui fluviu ● Sarea Malabarului ● Turnire și confecții

De la Verviers, în est, pînă la Kortrijk, în vest, șoseaua trece tot timpul prin orașe industriale, așezări miniere, cartiere înălțate în preajma unor uzine constructoare de mașini. În această regiune a început să circule cunoscuta butadă că Belgia poate fi străbătută, de la hotar la hotar, cu tramvaiul. Este împărăția cărbunelui și a oțelului, cîntată de Verhaeren, o zonă industrială care pe o distanță de o sută cincizeci de kilometri reprezintă un singur oraș gigant. Nu Bruxelles și Anvers, nu

Fără cuvinte
Desen de V. SOLDATOV

Intr-un café-bar din Moscova

UN CLOPOT ANUNȚĂ :

Toate naufragiile din lume

Cînd o navă dispăre înghițită de valuri, sub bolta unei vechi clădiri londoneze răsună trei bătăi de clopot, în timp ce un crainic în robă roșie anunță numele vaporului. Acest ritual funerar e respectat cu strictețe, indiferent de locul în care se produce naufragiul și de apartenența navei.

Reprezentanții companiei de asigurare „Lloyd” țin evidența întregii flote de pe glob și sînt la curent cu toate naufragiile din lume. Intr-adevăr, se pare că nu există navă cu un deplasament mai mare de 100 de tone care să nu figureze în voluminoasele registre ale companiei engleze. Coloanele lor cuprind principalele caracteristici ale navelor și itinerarelor lor, pe care a-

legat în marochin purpuriu, al cincisprezecelea la număr. Va fi oare și ultimul ?

V. Korșun

3000 KM ÎN DEȘERT

Marele transsaharian?

Avioanele zboară la orice oră de zi sau de noapte deasupra celui mai mare deșert din lume, iar caravanele îl străbat în lung și în lat. Și totuși, Sahara continuă să rămînă o stavilă naturală greu de trecut, un ocean de nisip ce desparte Nordul Africii de restul continentului.

În februarie a.c. reprezentanții a patru state de la granița Saharei (Algeria, Tunisia, Mali și Nigeria) au reexaminat posibilitatea realizării unei căi ferate transsahariene. Un proiect de acest gen a fost conceput încă în 1890, dar pe atunci n-a interesat pe nimeni. Acum cîțiva ani, însă, ideea căii transsahariene a fost reluată. Conform proiectului, magistrala ar urma să străbată Algeria pe o distanță de 1160 de kilometri, pînă la granița țării. De acolo s-ar bifurca, o ramură ajungînd în orașul Gao (Mali), după un drum de 1070 de kilometri, cealaltă, în orașul nigerian Tahva (950 de kilometri). Pe teritoriul Tunisiei calea ferată ar parcurge doar 30 de kilometri, făcînd legătura între orașul Neftu și ramura principală a transsaharianului.

Construcția magistralei transsahariene s-ar lovi, firește, de mari dificultăți. Experții au calculat că, pentru a fi rentabilă, ea ar trebui să aibă o capacitate de trafic de 50 000—75 000 de tone și că ar costa aproximativ 100 de milioane de dolari. Ca să nu mai vorbim de lucrările de construcție propriu-zise, care s-ar întinde pe mai bine de 3 000 de kilometri în imensitatea de nisip.

— Nu-mi spune mie că asta-i scarlatină !

ÎN APĂRAREA VICTIMELOR MODEI

Fabrica de crocodili

Crescătoriile de crocodili nu sînt o noutate. Astfel de crescătorii există de mult în Cuba, în Florida (S.U.A.) și în alte țări. În rezervația africană Nduma, însă, a fost înființată o fermă de crocodili pare-se unică în lume. Scopul principal al acestei „fabrici de crocodili” este să recolteze ouăle reptilelor pentru a le introduce în incubatoare și apoi să-și distribuie producția, sub formă de pui de crocodili, în regiunile unde numărul lor s-a împuținat îngrijorător.

Datele statistice arată că în ultimii ani crocodilii au fost exterminați fără milă pentru a li se transforma pielea în pantofi, poșete, jachete și alte accesorii de toaletă de predilecție feminine. În fiecare an, sute de mii de crocodili cad victimă capriciilor modei. Cercetătorii de la rezervația Nduma încearcă să refacă „șeptelul” reptilelor care, oricît ar fi de respingătoare, nu trebuie să dispară din faună. Metoda creșterii crocodililor în incubator nu este însă simplă. În primul rînd, ouăle trebuie menținute exact în poziția în care au fost găsite. De aceea, înainte de

Proaspăt ieșit din găoace

a fi transportate în incubator, pe coajă se notează poziția în care trebuie așezate. În tot timpul perioadei de incubare ouăle se păstrează la o temperatură de 80—95 de grade Fahrenheit și se menține o umiditate constantă.

Pînă în momentul de față „fabrica de crocodili” din Nduma a produs 210 pui, care au și fost transportați la noul lor domiciliu, în diferite lacuri și fluviu africane. De acum încolo soarta le va fi decisă de îndeminarea vînturilor.

LA START — ȘOFERII DE TAXI

Drumul cel mai scurt în labirint

Geografia unui oraș mare nu e mai puțin complicată decît aceea a unei țări. Și cîți șoferi se pot lăuda că o cunosc? Destul de puțini, dar dintre aceștia pe primul loc se află, desigur șoferii de taxi.

Cine se orientează mai repede în labirintul Moscovei și știe să aleagă drumul cel mai scurt între două puncte? Conducătorii de taxiuri moscoviți au avut de răspuns la aceste întrebări în cadrul unei competiții organizate în capitala Uniunii Sovietice. „Examenul” s-a desfășurat în felul următor: participanții au luat startul pe stadionul „Lenin”; cu un minut înainte de plecare ei au primit o foaie de parcurs pe care au fost indicate adresele primei etape; o dată ajunși la acest prim finis le-au fost înmîinate alte adrese, cele din etapa a doua și, în sfîrșit, punctele finale ale etapei a treia. În felul acesta „experții” în geografia orașului au parcurs cîteva zeci de kilometri.

Arbitrii au comparat rezultatele obținute de șoferi cu cel mai scurt timp necesar pentru parcurgerea traseului dinainte stabilit de comisie. Firește, concurenții au aflat aceste date abia după încheierea concursului. Orice încălcare a regulilor de circulație a fost sancționată cu o amendă de 25 de copeici. Căci inspectorii de circulație n-au intenționat să stimuleze excesul de viteză al concurenților: mai mult, în orele de desfășurare a concursului ei și-au dublat exigența.

Cîștigătorul, șoferul Boris Kolcin, a primit un premiu oferit de revista „Nedelea”.

CURIOZITĂȚI

Se va transporta numai noaptea

În S.U.A. a fost construită o instalație pentru captarea razelor solare, prevăzută cu o oglindă uriașă. Pînă aici toate bune, dar cînd a sosit momentul transportării ei la locul de destinație, s-a ivit greutăți neprevăzute: spe-

au atras atenția că în timpul zilei zele solare reflectate de oglindă ar putea incendia clădirile sau orbi pe trecători. Așa încît „capcana solară” a fost transportată în toiu noaptea.

Televizorul cu ecran mobil

O firmă vest-germană a început recent producția unor televizoare cu ecran mobil. Montat într-o ramă specială, cinescopul acestor aparate poate fi mișcat, pînă la un anumit unghi, întocmai ca o ușă ce se întredeschide. Inovația îngăduie așezarea ecranului în poziția cea mai comodă pentru telespectatori.

Cei mai călduroși ciorapi

Lupta împotriva frigului se duce în fel și chip. De curînd, firma americană „Timley” a venit în ajutorul friguroșilor confecționînd ciorapi cu „încălzire centrală”. Drept sursă de energie e folosită bateria unei lanterne de buzunar. În același fel pot fi încălzite orice alte articole vestimentare.

Piine cu fluor

Se știe că un adaos de fluor în apa de băut combate cariile dentare. Fluorizarea apei fiind însă greu de realizat într-un timp scurt, specialiști suedezi au hotărît să adopte o măsură mai operativă. Urmarea: în brutării a apărut piine cu adaos de fluor.

(Din „Tehnika-Molodioji”)

O DULCE ÎNGRIJORARE

Ciocolatomania

În ultimii nouă ani, pe întreg globul a fost înregistrată o creștere masivă a consumului de ciocolată. Pe de altă parte, însă, producția de cacao a scăzut progresiv. Anul acesta, de pildă, mîncătorii de ciocolată vor ingera — după calcule prealabile — 1,4 milioane de tone de acest produs, cantitate ce nu va putea fi asigurată de recolta de cacao pe 1967—68. Deocamdată, „ciocolatomani” n-au totuși motive de îngrijorare, întrucît diferența poate fi acoperită din stocurile existente. Dar nu-i exclus ca în viitor să fie nevoiți să-și îndrepte atenția, fie și parțial, asupra altor varietăți de dulciuri.

E. Anisimov

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

MIRON RĂDUCANU — București: Este evident vorba de o uretrită, dar pentru precizarea naturii microbului vă recomandăm un examen citobacteriologic al secreției. De ce nu vă adresați specialistului urolog al policlinicii studenților?

ANTIGONA — Bacău: Rîndurile dv. profund impresionante ridică o problemă de deontologie medicală. Cum să ne facem mai bine înțelegi decît invocînd aforismul celebrului scriitor-medic al antichității române Cornelius Aulus Celsus: „Este mai potrivit să încerci o intervenție îndoielnică decît să nu intervii de loc”. Ergo...

G. F. BOGDAN — București: Poate fi vorba de o efemeră stare de surmenaj pe care citeva cure consecutive de Folcisteină asociată eventual cu Fosfobion (1 fiolă/zi), ser neurotonic (1 fiolă/2 zile) și Madiol (2-3 cpr./zi) o vor înlătura repede. Dar poate fi și o consecință a primei afecțiuni. Iată de ce un consult urologic competent și o spermogramă se impun cu necesitate.

M.N. — Satu Mare: 1) Preconizăm soluția chirurgicală, pentru a evita posibilitatea unei strangulări a sacului herniar. Anestezia poate fi făcută și prin narcroză. 2) Sînt fenomene inerente vîrstei, fără legătură cauzală cu hernia. Folcisteină (1 fiolă/zi) în cîteva cure consecutive, asociată eventual cu Testolent sau Femovirin (1 fiolă/3 săptămîni interval), Madiol (3-4 cpr./zi sublingual) și vitamina E (3 cpr./zi) pot ameliora, dar nu pot înlătura legile naturii omenestii. 3) Atenție la hipertensiunea dv. arterială oscilantă. Împotriva fenomenelor de surmenaj nervos Napoton (1-2 cpr./zi), complex B (6 drajeuri/zi), vitamina B₆ (2 cpr./zi).

A.C.A.N. — Simeria: Unul dintre ultimele medicamente românești care a îmbogățit arsenalul mijloacelor terapeutice ale marilor crize comițiale este Etotoin. Se administrează la început un comprimat de 2 ori pe zi după mese, apoi doza se mărește pînă la 10 comprimate pe zi, repartizate în 4-5 prize. Asocierea Etotoinului cu fenobarbitalul evită necesitatea utilizării dozelor excesive

Fabrica de articole din tablă CODLEA

Str. Armata Roșie 147, telefon 146

Produce:

- Pistole din tablă pentru benzină
- de cabine
- Filtre pentru tractoare și autocamioane „Carpați”
- Rame pentru aparate de măsurat
- Butoaie de tablă de 200 litri, T.D.A.

GALLUS

COMBINATUL CHIMIC FAGĂRAȘ

Telefon 15-20

Produce și livrează,

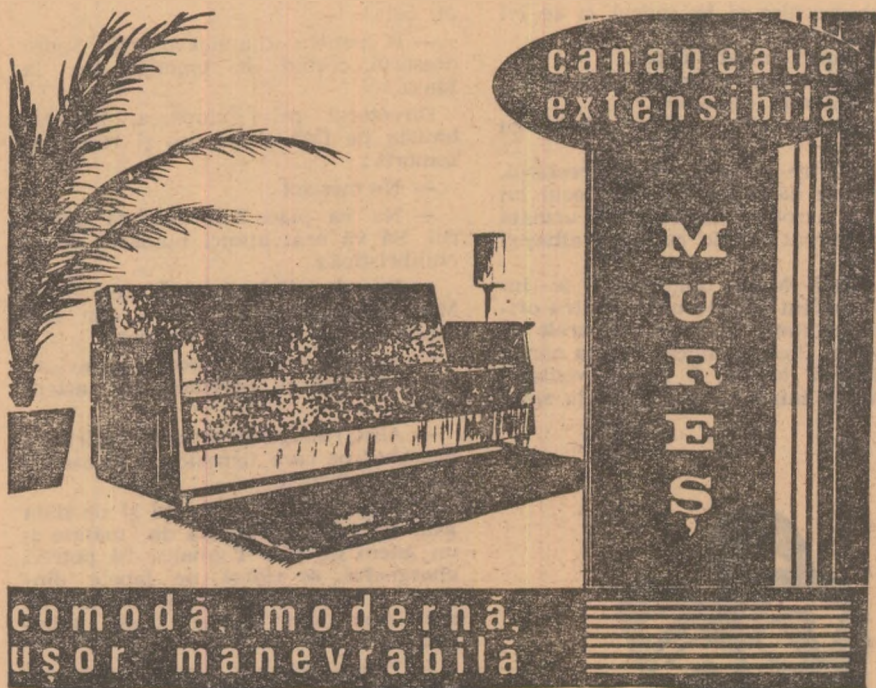
Cu repartiție:

- Rășină PFL
- Fenoplac

Fără repartiție:

- Oxigen tehnic puritate 99,5%
- Celuloid (în culori și grosimi diferite).

Executăm piese presate din bachelită pentru uz industrial.

comodă modernă,
ușor manevrabilă

Vă recomandăm canapeaua extensibilă MUREȘ. Avînd materialele, execuția și finisajul de calitate superioară, canapeaua MUREȘ intru-nește unanime aprecieri. **REZISTENȚA, ELEGANȚA și COMODITATEA** sînt atributele care recomandă cu prisosință acest produs superior. Lada pentru așternut, încăpătoare, precum și tapiseria realizată cu stoffe de calitate, în culori atrăgătoare, completează fericitățile acestei canapele. Prețurile de vînzare oscilează între 2 228 lei, 2 402 lei și 2 576 lei, în funcție de calitatea stofelor folosite.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE SIBIANA

DE ASEMENEA, CEREȚI NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI:

- * BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
- * BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

ÎNTRERINDEREAA 7 NOIEMBRIE

GHIMBAV — REG. BRAȘOV

Livrează întreprinderilor de stat și organizațiilor economice socialiste, pe bază de repartiții, următoarele produse:

<p>Hîrtie cretată</p> <p>Carton ondulat</p> <p>Mucava gri</p> <p>Confecții</p>	<p>Diferite formate și culori</p> <p>Cu 1,2 și 3 straturi netede</p> <p>Diferite grosimi</p> <p>Diverse cutii din carton ondulat și mucava</p>
--	--

EXECUȚIA ȘI CALITATEA EXCEPȚIONALĂ SÎNT CARACTERISTICILE PRODUSELOR NOASTRE

Tigrul căruia îi plăcea să brodeze

Ușa de la biroul directorului de circ se întredeschise și în cadrul ei se ivi înfii un cap:

- E voie? întrebă capul.
- Dacă tot ai întrebat, ce mai aștepti? mormăi directorul.
- Știi, nu sînt singur. Sînt cu Mașa
- Să între și Mașa, făcu directorul. Capul se dădu înapoi și în locul lui apără o tigroaică respectabilă, urmată de un bărbat voinic cu ochii albaștri de copil.
- Asta-i Mașa dumitale? se interesă prudent directorul și, pentru orice eventualitate, își trase picioarele de sub birou. Cînd a mîncat ultima oară?
- Nu vă temeți, îl liniști vizitatorul. Are o inimă de aur. Nu-i în stare

grabă și cu o ciupercă brodată într-un colț.

— E pentru dumneavoastră, spuse dresorul, roșind de emoție. De la Mașa.

Directorul privi ciuperca, întoarse bațista pe față și pe dos și rosti posomorît:

- Nu merge!
- Nu vă place? se întristă dresorul. Să vă arăt atunci numărul de echilibristică!
- Da, da, dă-i drumul pe sîrmă. Motocicleta e mai atractivă, dar nici echilibristica nu-i de lepădat.

Cu un salt grațios tigroaica se avîntă pe platformă și încremeni în așteptare.

— Allez! strigă dresorul și-i zvîrli un gherghel pe care tigroaica îl prinse cu coada ei elastică.

— Allez! repetă dresorul și de data asta îi zvîrli o bucată de mătase și un ghem de ață. Tigroaica își potrive gherghelul, se ridică pe labele din-dărăt și o porni pe sîrmă brodînd de zor. Apoi sări elastic lîngă stăpî-nul ei

— Priviți, vă rog, spuse dresorul, întinzînd directorului fișia de mătase pe care era schițat, în punct în urma acului, portretul directorului adjunct pentru problemele administrative.

— Hm! Dacă-ți spun că n-o să meargă! bombăni directorul privind disprețuitor opera tigroaice.

— Știi, era foarte grăbită! explică dresorul, pîlînd. Și apoi, nu uitați, e greu să brodezi umblind pe sîrmă!

— N-are decît să nu brodeze!

— Cum, de ce să nu brodeze? se sperie dresorul.

— Foarte simplu. Am fost la Moscova de cîteva ori, în schimb de experiență, și n-am văzut ca animalele sălbatice să brodeze. Dumneata crezi că la Moscova dresorii sînt mai prosti decît în orașelul nostru? Dacă ei n-au introdus inovația asta înseamnă că nu se cade ca tigrul să brodeze.

— Bine, dar Masei îi place lucrul de mînă! Ca să fii sincer, umblă pe sîrmă numai de dragul broderiei. E o pasiune din copilărie...

— Ce importanță au pasiunile ei! Dacă orice tigroaică și-ar impune punctul de vedere, s-a zis cu circul!

— Dar nici nu se gîndește să-și impună punctul de vedere! Pur și simplu îi place să brodeze. Ce e rău în asta?

— Azi vrea să brodeze, mîine o să ceară un televizor în cușcă! Nu admit!

— Dar ați văzut și dv. ce frumos merge pe motocicletă și cum își ține echilibrul pe sîrmă!

— Să și-l țină! Dar fără broderie! Unde ai mai văzut tigri brodînd? Ce, noi sîntem mai deștepti ca alții? Mihei, stinge luminile!

M. Vilenski, V. Nadein

Cum am devenit cronicar sportiv

Eram un modest reporter începător. Într-o zi, redactorul-șef mi-a dat să scriu un reportaj despre un combinat alimentară. L-am scris, șeful l-a citit și mi-a spus că nu e reportaj, ci cronică judiciară și că de acum înainte să mă ocup de rubrica juridică.

— În felul ăsta, mi-a spus el, vei putea să-ți dezvolti una din principalele calități ale unui ziarist: priceperea de a jongla cu cifrele și faptele.

M-am executat. Redactorul-șef mi-a citit articolul și a dat din cap semnificativ.

— Păi nu e cronică judiciară, a declarat el surprinzător de calm. E poezie pură. De acum înainte ocupă-te de articolele de fond.

Cuvîntul redactorului-șef e lege, așa că am compus rapid un articol de fond. Efectul a fost neașteptat. Citindu-l, șeful a îmbătrînit subit cu zece ani și mi-a spus:

— Ai să mă faci să-mi pierd postul de redactor-șef. Ce-ai scris aici, domnule?

— Un articol de fond, tovarășe redactor-șef.

— Dacă ăsta e articol de fond, eu sînt Bobby Charlton?

— Charlton? am făcut eu nedumerit. Ce-i aia Charlton?

— Nu știi cine-i Bobby Charlton?

De data asta șeful și-a ieșit din fire și a început să strige de-a binelea. Te pomenești că n-ai auzit nici de Pele? Sau poate că habar n-ai de existența lui Iașin? Dar pe Eusebio îl cunoști?

— Nu, tovarășe redactor-șef, n-am avut onoarea să fac cunoștință cu nici unul din cetățenii respectivi.

Scotînd un sunet nedeslușit, șeful căzu pe gînduri. În cele din urmă mi se adresă:

— Am o idee. Cred că acum știu care-i locul dunitale în redacția asta.

Și mi-a încredințat rubrica sportivă. De atunci au trecut cîteva ani și, nu știu cum se face, dar nimeni nu și-a exprimat dorința să mă treacă în altă muncă. Nu mai înțeleg nimic. Dumneavoastră înțelegeți?

Z. Viktorcik

Fotografiile se amuză

Am stofă de detectiv

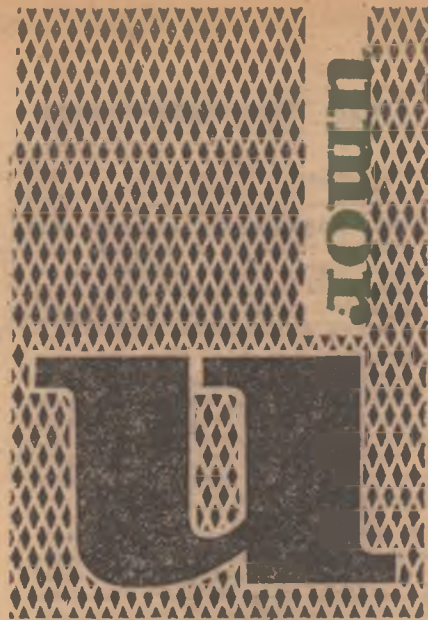
Criminalistica e o veche pasiune a mea. Îmi place grozav cînd infractorul e demascat și cînd, copleșit de logica de fier a anchetatorului, se prosteste în așa hal încît uită să se dezvinovățească.

Îmi amintesc perfect de primul meu soț. Mi-au trebuit cîteva luni ca să-l demasc. Pe atunci nu lucram nicăieri și aveam timp berechet să studiez tratatele de criminalistică, pe care le luam cu mine ori de cîte ori mă duceam la strand.

Într-o bună zi soțul a venit acasă, ca de obicei, direct de la birou. Ca de

În clipa cînd saram pateul mi-a venit, însă, o idee: de ce mi-a adus florile tocmai azi? Nu era nici ziua mea, nici aniversarea căsătoriei noastre, nici ziua internațională a femeii. Ciudat! Și atunci mi-am amintit că infractorii au obiceiul ca, după săvîrșirea unei

fărădelegi, să abată atenția celor din jur și să-și împace conștiința printr-o faptă nobilă.

Viermele îndoilei mi se strecurase în suflet. Nu cumva parfumul florilor trebuia să ascundă un miros de alcool? L-am adulmecat. Nu, nasul nu-mi dădea nici un indiciu. Ce se ascundea totuși îndărătul faptei lui? Apoi mi-am zis că nu trebuie să fiu atât de bănuitoare, să văd totul în culori sumbre. Poate că a găsit undeva buchetelul de violete sau poate că la el la întreprindere s-au împărșit flori în loc de prime? Din păcate, însă, am dibăcit că le cumpărase din proprie inițiativă.

După o săptămînă mergem pe o stradă și priveam în vitrine. În una din ele am zărit o poartă. Mă miner nostim foc. Mi-am exprimat dorința să mi-o cumpere. Și ce credeți că a făcut soțul? Mi-a cumpărat-o! Mai mult: am obținut în plus o rochie adorabilă și o pălărioară de primăvară. Fără rugăminți și fără ceartă. Acum era limpede ca bună ziua: soțul meu se simțea cu musca pe căciulă.

Nu m-am lăsat, însă, tîrîtă de sentimente negre, nutrinđ speranța că, în cel mai rău caz, își însușise o sumă de bani ce nu-i aparținea. Dar parcă bărbații de azi mai sînt în stare de romantism?! În cele din urmă soțul mi-a mărturisit că economisise niște bani din prima pe ultimul trimestru. Să vorbim, însă, pe șleau: cunoașteți măcar un singur bărbat care își economisește primele?

Și a venit ziua cînd nervii mei au cedat și cînd i-am reproșat toate cite mi se adunaseră în suflet: flori, pălărie, rochie. Soțul și-a luat o mină nedumerită, ceea ce mi-a întărit convingerea că se prefăcea și că în viața lui exista o altă femeie!

Da! Cu alit mai mult cu cît el încerca să se poarte în continuare drăguț cu mine. Nu mai încăpea nici o îndoială: eu eram vioara a doua.

În cele din urmă, vîzîndu-se demascată, a renunțat să mai facă pe mirosnița, a început să vină acasă la ore nici, uneori în stare de ebrietate.

Am divorțat. După cinci ani s-a recăsătorit. E nevoie de un argument mai puternic în favoarea teoriei mele? Timp de cinci ani a încercat să-și ducă de nas prietenii și cunoștințele, dar pînă la urmă și-a dat în petec și față de ei. Eu știu, însă sigur că noua lui nevastă e o poveste veche. Pe mine nu mă duce de nas cu una cu două!

(Din „Moskva“)

să facă rău nici măcar unei muște.

— Perfect, se învioră directorul. Bănuiesc că vrei să-mi propui un număr interesant. Ce știe să facă Mașa dumitale?

— Să sară prin cercuri în flăcări!

— Foarte bine. Alceva?

— Știe să meargă pe motocicletă, adăugă dresorul privind cu mîndrie spre fiara vîrgată. A încercat toate „Ij“-urile și toate „Jawele“ din satul nostru. Am obișnuit-o cu motocicleta de pe cînd era un pui neștiutor. Mai tîrziu a învățat să conducă și acum pot să stau tolănit fără grijă în ataș.

— E grozavă Mașa dumitale! exclamă directorul. Îmi place. Rubricul adoră numerele cu motocicletă.

— Mai știe să facă echilibristică pe sîrmă.

— Strașnic! O să te angajăm pentru turneul din străinătate! Cînd pot să vizionez toate astea?

— Chiar acum, dacă doriți.

— Atunci, să nu pierdem timpul. Ia-o pe Mașa și în arenă!

Directorul ridică receptorul:

— Mihei, am aici o tigroaică-minune! Pregătește o motocicletă și aprinde luminile!

...Mașa sări sprintenă pe motocicletă ce duidea asurzitor și-și privi stăpînul întrebător.

— Aoleu, era să uit, exclamă dresorul și scoase din buzunar o bucată de pînză albă și un ac cu ață. Mașa dădu din cap aprobator, întinse o labă enormă, cu ghearele cit niște cîrlige și prinse din zbor bucata de pînză cu acul. Motocicleta se urni din loc și începu să se rotească în cercuri line, în timp ce Mașa, imperturbabilă, mînuia acul cu abilitate.

— Ce face acolo? se miră directorul.

— Brodează, îl informă dresorul

— Cum?!

— Artistic. Broderie plină. N-a învățat încă punctul de cruce, Mașa!...

Motocicleta oprî lin și tigroaica întinse dresorului o batistă tivită în